

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnice:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOUENEC

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Filiale:
Novo mesto.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izjaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001—4005.

Il Bollettino No 690

Malta violentamente attaccata

Una nave nemica danneggiata, 10 apparecchi distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Elementi nemici, spinti con mezzi blindati verso le nostre posizioni del fronte cirenaico, sono stati battuti dal tiro delle artiglierie e respinti. In duelli aerei la caccia germanica abbattuta due Curtiss, mentre un Hurricane centrato dall'artiglieria contraerea di una nostra divisione, si schiantava al suolo.

Grosse formazioni dell'aviazione dell'Asse hanno attaccato violentemente le basi navali e gli aeroporti di Malta: sono stati colpiti ed incendiati depositi di munizioni, carburanti e siluri, ridotte al silenzio quattro postazioni contraeree, danneggiata una nave mercantile e distrutti al suolo velivoli in gran numero. In combattimenti con la caccia nemica sei apparecchi venivano abbattuti da cacciatori tedeschi ed uno dai nostri.

IncurSIONI di aeroplani inglesi su Comiso e Catania con lancio di poche bombe: due feriti tra la popolazione e leggeri danni a fabbricati in Catania.

Vojno poročilo št. 690

Silovit napad na Malto

En sovražni parnik poškodovan, 10 letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Topništvo je obstreljevalo ter odbilo sovražne oddelke, ki so se z oklepimi sredstvi približali našim postojankam na cirenajškem bojišču. V letalskih bojih so nemška lovska letala sestrelila dva »Curtiss«, en »Hurricane«, ki ga je zadela protiletalska obramba neke naše divizije, pa je strmoglavil na tla.

Velike skupine Osmega letalstva so silovito napadle luke in letališča na Malti. Zadeta in zažgana so bila skladišča municije, goriva ter torpedov, k molku so bile prisiljene štiri protiletalske baterije, ena trgovska ladja je bila poškodovana in na zemlji je bilo razbito veliko število letal. V bojih s sovražnim letalstvom so nemški lovci sestrelili 6 letal, naši pa eno.

Angleška letala so bila nad Comissom in Catanijo ter so vrгла nekaj bomb. Med civilnim prebivalstvom sta bila dva ranjena, zgradbe v Cataniji pa so bile lažje poškodovane.

Il Bollettino No 690

Malta violentamente attaccata

Una nave nemica danneggiata, 10 apparecchi distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Elementi nemici, spinti con mezzi blindati verso le nostre posizioni del fronte cirenaico, sono stati battuti dal tiro delle artiglierie e respinti. In duelli aerei la caccia germanica abbattuta due Curtiss, mentre un Hurricane centrato dall'artiglieria contraerea di una nostra divisione, si schiantava al suolo.

Grosse formazioni dell'aviazione dell'Asse hanno attaccato violentemente le basi navali e gli aeroporti di Malta: sono stati colpiti ed incendiati depositi di munizioni, carburanti e siluri, ridotte al silenzio quattro postazioni contraeree, danneggiata una nave mercantile e distrutti al suolo velivoli in gran numero. In combattimenti con la caccia nemica sei apparecchi venivano abbattuti da cacciatori tedeschi ed uno dai nostri.

IncurSIONI di aeroplani inglesi su Comiso e Catania con lancio di poche bombe: due feriti tra la popolazione e leggeri danni a fabbricati in Catania.

Vojno poročilo št. 690

Silovit napad na Malto

En sovražni parnik poškodovan, 10 letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Topništvo je obstreljevalo ter odbilo sovražne oddelke, ki so se z oklepimi sredstvi približali našim postojankam na cirenajškem bojišču. V letalskih bojih so nemška lovska letala sestrelila dva »Curtiss«, en »Hurricane«, ki ga je zadela protiletalska obramba neke naše divizije, pa je strmoglavil na tla.

Velike skupine Osmega letalstva so silovito napadle luke in letališča na Malti. Zadeta in zažgana so bila skladišča municije, goriva ter torpedov, k molku so bile prisiljene štiri protiletalske baterije, ena trgovska ladja je bila poškodovana in na zemlji je bilo razbito veliko število letal. V bojih s sovražnim letalstvom so nemški lovci sestrelili 6 letal, naši pa eno.

Angleška letala so bila nad Comissom in Catanijo ter so vrгла nekaj bomb. Med civilnim prebivalstvom sta bila dva ranjena, zgradbe v Cataniji pa so bile lažje poškodovane.

Zmaga nemških in romunskih čet

Veliki napadi na sovjetske železnice — Napad na angleško orožarno

Hitlerjev glavni stan, 22. aprila. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V dolskem področju so nemške in romunske čete po zmagovitih napadih zavzele močno utrjene sovražne postojanke ter zajele večje število ujetnikov. Na srednjem in severnem odseku vzhodnega bojišča so bili odbiti posamični sovražni napadi.

Oddelki nemške vojske ter orožja SS so vdrl v sovražne vrste v gozdni pokrajini, kjer so ujeli številne sovjetske vojsake ter zaplenili 13 topov.

Eskaadre bombnikov in strmoglavil letal so napadle sovjetske železnice. Trije sovražni vlaki, naloženi z orožjem, so bili napadeni ter so zleteli v zrak. Številne železniške zveze so bile prekinjene in mnogo železniškega materiala je bilo uničenega.

V Severni Afriki nič važnega.

Bombniki so v zaporednih valovih napadli vo-

Neresnična poročila o postopanju z mohamedanci na Poljskem

Berlin, 22. aprila. AS. Radio »Levante«, ki deluje v Beirutu v angleški službi, je zadrževal, da mohamedanci na Poljskem nočejo sodelovati z nemškimi oblastmi in da jih zato preganjajo. 14 dni nato je nadaljeval to gonjo list »Iraq Times«, češ da izvajajo Nemci pravcato strahovladno nad mohamedanci v poljskem guberniju. V dobro poučenih nemških krogih izjavljajo, da so te trditve docela lažnive. Nemške oblasti v Varšavi posebno skrbno pazijo na mohamedanske manjšine, ki jih večinoma sestavljajo Tataři, nekaj Perzijci in Turkovi, ter jim naklanjajo vso gmožno in duhovno pomoč. Skupina mohamedancev v Varšavi lahko popolnoma svobodno opravlja svoje bogoslužje. Voditelj teh muslimanov, zastopnik muftija, je pred nedavnim izjavil, da so poročila, ki jih širi radio Levante, brez vsakršne podlage.

Zasega kovinaste posode po nemških hotelih, restavracijah in bolnišnicah

Berlin, 22. apr. AS. Nemški državni urad za kovine je izdal odlok, s katerim zapoveduje, da se zasežejo po vseh hotelih, restavracijah, bolnišnicah in drugih zavodih, ki dajejo hrano večjim skupnostim vsi predmeti, ki vsebujejo naslednje kovine: med, baker, bron, alpakovo, nikel in njegove spojine, cink in njegove spojine. Odlok o zasegi velja za vse predmete, bodisi orodje, opravo ali posodo. Za začetek bodo dovolili izjemo za tiste predmete, ki so neobhodno potrebni za poslovanje omenjenih ustanov, toda v toliko omejeni meri, kakor to odgovarja vojnim razmeram.

Praznik rojstva Rima in praznik dela

Po vsej Italiji so včeraj praznovali rojstvo Rima in praznik dela v skladu z uro, ki jo preživlja država

Rim, 22. apr. AS. Po vsej Italiji so včeraj praznovali rojstvo Rima ter praznik dela v polnem ognju plodne delavnosti, ki etremi za najvišji cilj: za zmago. Italijanski narod je od ideje o Rimu, nesmrtni materi in porodnici pravice ter svetosti, izhajajoče iz vsakdanjega dela, še enkrat dobil pobude za težke, toda slavne in svetle naloge, ki ga čakajo v njegovi usodni bodočnosti. Manifestacije so povsod dobile izrazito resen značaj, ugaslen po uri, ki jo preživlja domovina.

Zvezni tajniki so po vseh mestih in krajih organizirali v sporazumu s strokovnimi organizacijami, v Zavodoma za fašistovsko omiko ter z Dopolavorom predavanja, ki so pojasnjevala vojno kot »vojno krvi proti zlatu«. Na množicah delavskih zborovanjih so govorili pohabljeni, bojovníki, »kvadrasti in odlikovanci, vzbujajoč goreče dokaze vere v Duceja in v slavne oboževane sile. Na občinskih sedežih Dopolavora so potem imeli glasbene prireditve, kjer so prepevali domoljubne in vojne pesmi. Izročena so bila tudi častna znamenja pohabljenecem zaradi dela; odlikovanja vitezom dela, zvezda za kmetijske zasluge, zvezda za zasluge ročnih delavcev in pokojninska nakazila onemoglim iz različnih poklicev panog. Vsa ta odlikovanja so izročili prefekti v navzočnosti oblasti in krajevnih hierarhov, zastopnikov stranke in strokovnih zvez, ranjencev, pohabljenecv in bojovníkov.

Na praznik dela niso pozabili in tudi niso mogli pozabiti tistih, ki posvečajo sleherni del svoje sile vojnim vprašanjem, vprašanjem, ki so tesno zvezana z blagrom neodvisnosti in večično države. V vsaki pokrajini so zaradi tega bila premovanja tistih, ki so zmazali v šestem natečaju, razpisnem po zvezi »Arnaldo Mussolinic. Na teh prireditvah so se zbrale goste množice kmetov, ki so prepevale hvalnice Duceja in fašistovski Italiji. Tudi niso pozabili na vztrajno, budno in prizadevno pomoč za rod-bine bojovníkov, za kar so poskrbele fašistovske obiskovalke, ki so sorodnikom tovarišev v sivozeleni obleki nesle vzajemni in tudi prijemljivo dejavni izraz živega in trajnega zanimanja stranke zaanje.

Pod predsedstvom tovarišev, ki jih je določila stranka, so odprli 117 središč za Melovno pripravo ter 21 vzgajališč pri 61 zveznih poveljstvih. Tudi ta manifestacija, katere poseben cilj je vključiti mladino v različne tehnične delovne stroke, je potekla v ozračju vneta tovarištva, ki je združilo voditelje in delovno ljudstvo v popolni enotnosti duš in volje.

Včerajšnji spominski dan je dobil visoko

maziljenje s socialno pravičnostjo tudi po tem, da so začeli veljati novi Mussolinijevi zakoni, ki naj dajo fašistovski dobi trajen in koristen pečat. Značaj obletnice rojstva Rima in prazniku dela je nazadnje dalo tudi zbiranje volne za hrabre italijanske vojsake. To zbiranje je povežalo v globoki ljubezni do bojujočih se sinov ves narod. Zaradi tega to ni bil zadnji, temveč najvišji in prevladujoč dokaz izrazito

fašistovske vzajemnosti. V vsakem mestu, trgu in vasi je ljudstvo plemenito in v obilni meri samo od sebe šlo v ganljivo tekmo, ki je še enkrat dokazala, kako občutna in globoka je ljubezen, katere obdaja slavne italijanske bojevnike, ki na vseh bojiščih zagotavljajo in bodo neizpodbitno zagotovili svetu pot resnične pravičnosti med narodi in pravega miru pod znamenji Rima.

Dogodki na Daljnem vzhodu

Avstralski rušilec potopljen - Tudi na Tihem morju ni govora o anglosaški ofenzivi - Neuspeh ameriškega napada na Tokio

Rim, 22. aprila. AS. Avstralski ministrski predsednik Curtin je sporočil, da so sovražne sile pri zadnjih bojih v Bengalskem zalivu potopile avstralski rušilec »Vampire«, ki je imel 1090 ton, 4 102 mm topove in 6 cevi za spuščanje torpedov. Razvijal je hitrost 34 vozlov na uro. Na krovu je imel 134 mož posadke.

Zeneva, 22. aprila. AS. Izjava vrhovnega poveljnika zavezniškega letalstva na Tihem morju generala Bretta je imela globok vtis na javno mnenje v Londonu. General Brett je izjavil, da ni treba gojiti preveč upanja na angleško-ameriško letalsko ofenzivo na tem bojišču. Ta izjava je porazno vplivala na Angleže, ki so bili prepričani, da bodo Angleži in njihovi zavezniki brez pomisleka sprožili ofenzivo na Tihem morju.

Tokio, 22. aprila. AS. Japonski ministrski svet je včeraj med drugim razpravljal o škodi, ki so jo povzročili nedavni ameriški letal-k napadi na japonsko ozemlje.

Tokio, 22. aprila. AS. Pilot japonskega lovskega letala, ki je napadalo ameriška letala ob sobotnem poletu nad japonsko ozemlje, pripoveduje, da se je takoj po prejeti zapovedi njegov oddelček dvignil z letališča, da bi prestregel dve ameriški letali, ki so ju zagledali. Ko je oddelček krožil zelo visoko, so zagledali ameriški dvomotorni bombnik. Japonski lovci so takoj piličli nanj, ta pa se je spustil navzdol, da bi se izognil spopadu. S tem je prišel v dosego protiletalskega topništva, ki ga je prisililo, da je pobegnil proti morju. Da bi se letalo naglo dvignilo, je pilot zmetal ves tovor bomb kar na slepo v morje. Japonski lovci pa so ga od blizu tako silovito obstreljevali s strojni-

cam, da je v nekem trenutku bombnik začel pušati za seboj progo dima. Čeprav se mu je posrečilo oddaljiti se, japonski pilot ne verjame, da bi bil mogel prileteti na oporišče.

Tokio, 22. aprila. AS. Japonske čete so pri žičenju v provinci Santung ujele nad 2000 čungkinških vojakov, ki so se prikradli za japonske vojne črte, hoteč jih vznemirjati. Pri tem je padel v japonske roke velik vojni plen.

Tokio, 22. aprila. AS. Bivši japonski poslanik v Moskvi, Tatekava, je bil sprejet v avdienco pri cesarju in mu je poročal o svojem delovanju v Sovjetski Rusiji.

Tokio, 22. aprila. AS. 23. aprila o polnoči potече rok za prijavljanje kandidatov za volitve v japonski parlament, ki bodo 30. aprila. Po poročilih prefektur predvideva društvo za podpiranje prestola, da bo izvoljenih 349 njegovih kandidatov, 117 mest pa prepušča svobodnim kandidatom. To bodo prve volitve po razpustu političnih strank. Japonska je razdeljena na 122 volilnih okrožij. Volilni boj je zanimiv zlasti v Tokiu, kjer je zelo veliko kandidatov. List »Niči-niči« prinaša izjavo no-tranjega ministra, da v primeru napada sovražnih letal volitve ne bodo prekinjene.

Tokio, 22. aprila. AS. Japonski prometni minister ter viceadmiral Terajima je govoril na zborovanju paroplovnih družb in je rekel, da je gradnja novih ladij življensko važno delo za nadaljevanje vojne. Ze od začetka vojne se je polagala velikan-ska važnost na dobro organizacijo ladjevja, ki je omogočilo prevoz japonskih čet. Kontrola, ki je bila uvedena nad gradnjo novih ladij, bo omogočila mobilizacijo vseh potrebnih prevoznih ladij za nadaljevanje sedanje totalitarne vojne.

Hrvaška legija prispela na vzhodno bojišče

Vzhodno bojišče, 22. aprila. AS. V nekem kraju v prvi bojni črti na vzhodnem bojišču je bila proslava prihoda hrvaške legije na vzhodno bojišče. Načelnik italijanskega ekspedicijskega zbora general Messe je pregledal razporejene hrvaške čete in oddelke italijanskih vojakov je pozdravil legionarje prijateljskega hrvaškega naroda. Poveljnik hrvaške legije je odgovoril na ta pozdrav z izjavo, da se hrvaški vojaki čutijo po-

žadržane, ker so bili poklicani v boj ob strani italijanskih borcev. General Messe je nato predsedoval razgovoru med častniki. V imenu italijanskega ekspedicijskega zbora je pozdravil hrvaške čete in dejal, da prav nič ne dvomi, da bodo mogočno izpolnile svojo nalogo. Dodal je na koncu, da bodo skupni boji okrepili vezi, katere družijo italijanski in hrvaški narod.

Poziv bolgarskega kmetijskega ministra

Sofija, 22. aprila. AS. Novi bolgarski kmetijski minister je izjavil, da bo vlada dala na razpolago vsa sredstva za čim največje pospeševanje kmetijstva. Sedanja vojna se ne vodi le na bojiščih z orožjem, ampak tudi s proizvodnjo. Vsak kilogram povečane žitne proizvodnje je važen. Nato je minister pozval vse poljedelce, naj mobilizirajo vse svoje sile.

Opozorilo turškega poslanika

Rim, 22. aprila. AS. Turški poslanik pri Kviralu poroča, da je zaradi incidenta na turškem parniku, ki je vozil bankovce po 50 piastrov in po 100 turških lir, določena količina bankovcev

prišla v roke neupravičenim osebam. V izogib zlorabam se sporoča, da doslej noben tak bankovec po 50 piastrov še ni bil v obtoku, 100 lirski bankovci pa so popolnoma podobni dosedanjim, samo da je poleg vodnega odtisa s fotografijo bivšega predsednika Atatürka tudi vodni odtis sedanjega predsednika turške republike İnönija.

Protiletalske vaje v Sofiji

Sofija, 22. aprila. AS. Včeraj so bile v Sofiji od polne do ene prve vaje za protiletalsko obrambo. Vodila sta jih poveljnik bolgarske prestolnice ter poveljnik bolgarskega letalstva. Promet je bil za eno uro popolnoma prekinjen. Vaje so odlično uspele.

Novi angleški poskusi v Indiji

Stockholm, 22. aprila. AS. Navzlec Crippso-vemu neuspehu poskusa angleška vlada doseči osnove za sporazum z Indijci. Dopisnik lista »Manchester Guardian« poroča iz Novih Del-hov, da nameravajo Angleži odpraviti dosedanjjo vlado, ki se je doslej sestajala pod predsedstvom angleškega podkralja ter jo nadomestiiti z vlado, v kateri bi bilo 6 Indijcev, 5 muslimanov ter 3 zastopniki drugih strank. Upajo, da bo politično ozračje v Indiji vsekakor omogočilo sporazum na tej osnovi.

Zeneva, 22. aprila. AS. V Londonu so se razširile govorice, da bo mogoče sir Stafford Cripps imenovan za indijskega podkralja namesto lorda Lillinthgowa, dosedanjega podkralja Indije.

Roosevelt začena štediti

Lisbona, 22. aprila. AS. Iz Washingtona poročajo: V parlamentarnih krogih se šušlja, da Roosevelt preuči nov dekret za kontrolo cen in splošno racioniranje življenjskih potrebščin; namerava tudi izdati drakonske ukrepe za omejitev vojnih dobičkov. Ukrepi bodo odgovarjali pravi konfiskaciji ter bodo izdani za preprečitev inflacije. Predsednik je po teh poročilih izjavil svojim najožjim sodelavcem, da namerava izvesti naslednji načrt:

1. nadzorstvo nad cenami na drobno pri vseh živilih;
2. splošno racioniranje živil;
3. uvedba 90% davščine na vojne dobičke in
4. uvedba posebne davka na dohodke, pre-računanega tako, da bo vsak davkoplačevalec obdržal zase le toliko dohodkov, kolikor jih neob-hodno potrebuje.

Angleške pomorske izgube — glavna ovira za invazijo v Evropo

Stockholm, 22. aprila. AS. Celotni angleški tisk se bavi s tem, kar je bilo predmet pogovora med ameriškim zastopnikom generalom Marshallom in Hopkinsom ter med angleško vlado, kakor tudi z doseženimi sklepi. Glavno vprašanje, o katerem so razpravljali, je bilo po mnenju londonskega dopisnika lista »Stock-holms Tidningen« vsekakor vprašanje kombiniranega angleško-ameriškega nastopa za spro-žitev novega bojišča v Evropi. Ta načrt, ki ga trenutno na vso moč podpirajo Amerikanci in Sovjeti, je naletel na velikanske težave, ki jih v prvi vrsti predstavljajo velike količine anglo-saških pomorskih izgub, ki so postale zadnje čase tako velike, da je trenutno vsaka misel na poskus invazije v Evropo nemogoča. Na-daljnji predmet razgovorov je bilo delovanje nemških podmornic na atlantskih obalah, kjer nemške podmornice preganjajo in potapljaajo ameriško in angleško mornarico v tolikšni meri, da izgube ladij nikakor ne morejo biti krite z novo zgrajenimi ladjami. Izgleda, da bo v ta namen odprtoval v Washington angleški ad-miral Doodley Pound, ki slovi kot eden glavnih angleških pomorskih veščakov. Skušali bo-do iskati sredstvo proti nemškemu in italijan-skemu podmorničnemu orožju. Geslo Londona

in Washingtona je: »Ladje, in spet ladje.« Ang-lo-saški vojaški tehniki so izračunali, da bi za primer invazije morali imeti na razpolago tono ladjevja za vsakega vojaka pešca ter 20 ton za vsakega vojaka, ki služi pri oklepem oro-žju. K temu je treba prišteti izgubo 50 odstot-kov vseh ladij takoj v začetku invazije. Z ozi-rom na te okoliščine je lahko razumeti težave, ki tarejo vse one, kateri se bavijo z načrti o sprožitvi novega bojišča v Evropi.

Carigrad, 22. aprila. AS. Izjava, ki jo je dal general Marshall o svojem obisku v Angliji, da je dosegel važne sklepe glede sprožitve druge fronte, je predmet obširnega uvodnika v turškem listu »Tašviri Efkar«. Tam beremo, da je Mar-shall prišel do prepričanja, da so Angleži sami nočejo spustiti v takšno pustolovščino ter da bo treba poslati v Anglijo ameriške čete. Zato pa bi bilo potrebnih toliko ladij, ki bi jih ameriške la-djedelnice lahko izdelale le v dveh ali treh letih, drugo fronto pa bi bilo treba sprožiti v nekaj mesecih. Zato je nenadni anglosaški napad zelo dvomljiv, tako glede začetka, kakor glede posledic. Anglosasi, zlasti pa Amerikanci, radi preveč govorijo o tem, kar bi radi storili, to pa že zbuj-a dvom v resnični obstoj takih načrtov.

Proslava 21. aprila v Ljubljani

Zvezni tajnik v vojaški bolnišnici — Dom gospodinj odprt
Prisrčna vojaška prireditev — Slovesnosti v drugih krajih pokrajine

Ljubljana, 22. aprila.

Tudi v Ljubljani je bil »Praznik Rima — praznik dela« proslavljen s posebnimi slovesnostmi. Zvezni tajnik je pri razvoju vseh proslav upošteval posebne krajevne okoliščine in je hotel, da naj se k prazniku fašistov pridružijo tudi prireditelji oboroženih sil. Tako je ota proslava v Ljubljani dobila svoj poseben in izredni pomen.

Zvezni tajnik Orlandini je najprej obiskal vojaško bolnišnico, kjer je razdelil mnogo daril stranke, in sicer ranjenecem in bolnikom. Zveznega tajnika je spremljala pokrajinska zaupnica De Vecchi in druge tovarišice, ki so nosile darila in jih delile med vojake.

Zveznega tajnika je sprejel ravnatelj bolnišnice z odsekovi načelniki. V njihovem spremstvu je obiskal ranjence in druge bolnike, nagovarjal je ranjence in bolnike s tovariškimi besedami in jim izražal globoko simpatijo. Po vseh prostorih in sobah bolnišnice so obdarovanci priredili prisrčne in navdušene manifestacije. Duceju, v čigar imenu je dr. Orlandini delil darila.

Ko je zapustil vojaško bolnišnico, se je zvezni tajnik podal v »Dom kmečkih gospodinj« na Gosposvetski cesti.

V tej hiši so fašistične ženske in tovarišice pripravile prisrčno bivališče za gospodinje, kjer bodo mogle meščanke in gospodinje z dežele kupovati najboljše proizvode domače obrti. Tam je imela o pomenu te ustanove poseben nagovor pokrajinska zaupnica tovarišica De Vecchi, ki je razložila pomen dela te ustanove. Cilj naprave je, da bi ljudje spoznali vse proizvode tudi onstran meje pokrajine. Uresniči naj se tudi možnost za večje dohodke za kmečke gospodinje; to se pa doseže na ta način, da gredo proizvodi tako rekoč neposredno iz rok proizvajalcev v roke konsumentov. Tam se bodo vršili tudi razni tečaji za ročna dela in za druge panoge domačih del. Tako se naj zviša proizvodnja, kar bo v korist delovnim rokam.

Zvezni tajnik je pregledal vse razstajljene predmete in je pohvalil delo ženskega fašista.

Ob 11.30 je bila prireditev v telovadnici GILL-a, kjer je tovariš Clemente Marasi v posebnem govoru proslavil zgodovinski dan. Navzoči so bili Visoki komisar ekse. Grazioli, poveljnik armadnega zbora ekse. Robotti, poveljnik grenadirske divizije, zvezni podpoveljnik GILL-a in najvišje osebnosti. Poleg mnogih fašistov je bilo v dvorani tudi mnogo vojakov in častnikov iz posadke.

Zvezni tajnik je najprej zaukazal pozdrav Kralju in Duceju in je nato predstavil govornika Marasija, ki je nato z navdušenimi in prisrčnimi besedami proslavil praznik dela.

Popoldne je bila prireditev na sedežu Dopolavora, in sicer za oborožene sile. Navzoč je bil poveljnik armadnega zbora ekse. Robotti, zvezni tajnik Orlandini ter podprefekt David, ki je zastopal Visokega komisarja. V dvorani se je zbralo veliko število častnikov in vojakov vseh vrst orožja. Program je izvajal pešski zbor vojaških edinic, ki ga je vodil poročnik Giovanni Usellini. Zbor je zapel himne domovine, vojne in revolucije, nakar je bil izvojan obsežen spored. Po prireditvi je bila prirejena zakuska, ki so se je udeležili navzoči člani vojske, bil pa je zraven tudi zvezni tajnik. Prireditvi se je končala z živahnimi ozklicanjem Duceju in s prepevanjem himen domovine.

Proslave praznika so se vršile tudi v ostalih krajih pokrajine. V Logatcu se je proslave, na katero je prišlo mnogo prebivalstva in fašistov, udeležil tudi zvezni podtajnik Giulio Scarnicci. V Kočevju je proslavo vodil zvezni podtajnik Ernesto Capurso v naniznosti poveljnika posadke, okrajnega načelnika in fašistov, na proslavo pa so prišli tudi župan in mnogo prebivalstva. V Črnomlju je govoril prvi senior Luigi Izzi, v Novem mestu pa inšpektor Gino Pesci.

V Ljubljani in glavnih središčih pokrajine so bila javna in zelo številna zasebna poslopja o zastavah.

Družinske doklade v Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je dne 17. januarja letos izdal naredbu, po kateri se ustanovi posebna blagajna za izplačevanje družinskih dokladov. To blagajno upravlja Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine pod nadzorstvom Visokega komisariata. Nadalje je določila naredba, da znašajo doklade tedensko za vsako vzdrževano osebo pri delavcih drugače kot pri nameščenih. Doklada znaša za delavce: za vsakega otroka rodbine z 1 otrokom 6, z 2-3 otroki 8,40, s 4 ali več otroki 10,80, za ženo 9,30, za vsakega roditelja 5,40 lire, dočim znašajo za nameščenec: za vsakega otroka rodbine z 1 otrokom 9,30, z 2-3 otroki 12,30, s 4 ali več otroki 14,70, za ženo 13,20 in za vsakega roditelja 8,70 lire. Vse te doklade se razumejo tedensko. Nadalje je treba upoštevati, da dobe doklade otroci samo do izpolnjenega 14. leta, od 14. do 18. leta pa le v primeru, če so za delo nesposobni ali če obiskujejo srednjo šolo. To velja za otroke delavcev, dočim velja za otroke nameščenec, ker se predpostavlja, da večinoma pohajajo srednje šole, kot najvišja starostna doba, do katere imajo pravico do uživanja doklad, 18. leto.

Izplačevanje doklad in pobiranje prispevkov

Žrtve partizanov v Ljubljanski pokrajini

Skoraj ne mine dan, da ne bi partizani prebili krogi v slovenski hiši, in kadar njihovi revolverji ne uspejo, da bi izkopali nov grob, se to ne zgodi zaradi velikodušnosti, marveč samo zato, ker njihovo orožje ni zadelo cilja. Za preveč mrtvih morajo objokovati ljubljanski Slovenci, da bi mogli o sedanjosti in bodočnosti premišljevat še brezbrizno. Imenik mrtvih in ranjenih, ki iz različnih razlogov ne more biti strogo izpolnjen, nudi žalostno sliko razdeljanja, ki ga širijo partizani med Slovenci. Barbarstvo pobijajo otroke in žene, grabijo družinske očete iz njih domov in jih nato pobijajo v gozdovih, zadržujejo dekleta, ubijajo s streljanjem iz revolverjev mladeniče v coetu njihovih let. To je slika ruskega barbarstva, ki se je naselilo na slovenski zemlji, kjer bi mogla biti študij in mirno žitljenje jamstvo najlepše bodočnosti. Imenik ubitih in ranjenih naj bo za prebivalstvo več spomin razbojnikov, ki so pod lažno prevezo izdali in ubili ljudi iste krvi.

V mesecu februarju so bili ubiti: Janez Novak, star 20 let; Janez Lenič, žandar, podnarednik; Franc Rožič, brivec; Alfred Jagman, star 19 let; Janez Sušteršič, star 23 let, študent; Alojzij Jakelj; Avgust Praprotnik, star 50 let; Bruna Gregorič, stara 19 let, zaklana z nožem; Janez Urbanc star 47 let ter njegova hčerka Iolana, stara 21 let. V istem času so bili ranjeni: Franc Brus, star 50 let in Marija Urbanc, stara 19 let, hčerka in sestra zgoraj omenjenih umorjenecov. — V mesecu marcu so bili ubiti: German Geomelij; Vera Fifer, stara 20 let; Franc Zupec, star 22 let; Leopold Mehle, kurjač; študent Jaroslav Kikelj, star 22 let; Vinko Trampuž, star 37 let; Ernest Kožnič; Anton Rojar, star 18 let; Alojzij Škrbec, star 23 let; duhovnik Hubert Leiler; Ivan Pucelj, star 58 let. V istem času so bili ranjeni: Franc Perko, Ciril Korošec, Jožef Hladnik, Zvonko Sadar, Franc Pogačar, Anton Cilenšek, Franc Očar, Antonija Pombšek-Reje, Janez Dergane, Franc Ogorevec, Jakob Mojžek, Vekoslav Strnad, Eva Wiedermohl. — V prvi polovici aprila je število umorjenih žrtve še naraslo. Umrli so od moliške roke: Jernej Mirtek, star 40 let; Marija Bizjak od Langer, stara 50 let; Janez Murgelj, bisti žandar; Franc Kolenc, star 50 let, njegova žena in njegova štiriletna hčerka; Ivan Hribar; Uršula Pink-Zupančič; Marija Habič, stara 20 let in Viktor Habič, star 31 let; Alojzij Uhernik, star 45 let, njegova žena in njegova petnajstletna hčerka. V istem času so bili ranjeni: Puntar Jožefina, Jakob in Janez Sušteršič, prvi star 21 let, drugi 17 let, Franc Kolenc, Franciška Kamnikar-Strukelj, Fajt Nevenka, stara 23 let, Marija Sprohar, Franc Rataj, Čuk Leonard, star 42 let; Eugenija Kuštrin in njena doletna hčerka, Rupnik Roza, stara 43 let in hčerka Rupnik Marija, stara 23 let. — Skupaj 41 mrtvih in 23 ranjenih.

Spričo tega imenika umorjenih in ranjenih bi morali reagirati tudi najbolj plašni. Se več, krvoločnost partizanov bi morala že dobiti v odporu vseh Slovencev, ki jih obsojajo, orožje, ki naj bi zlomilo njihovo bratomorno orožje.

se je začelo s 1. decembrom, sredstva za izplačala doklad pa dobiva blagajna od 10% prispevka delodajalcev v primeru z višino zavarovane mezde delavcev in nameščenec.

Za poslovanje blagajne same je važno, da so meseca februarja izšli tudi že dopolnilni predpisi za izvrševanje prvotno omenjene navedbe. Prve dni marca je bil imenovan tudi odbor za rodbinske doklade, pod predsedstvom odposlanca Visokega komisariata. Ta odbor je tudi že začel funkcionirati.

Blagajna za izplačevanje družinskih doklad je že meseca februarja začela predpisovati prispevke delodajalcem, obenem pa tudi razdeljevati prijavnice za vse koristnike družinskih doklad. Delo je šlo hitro od rok in v zadnji tretjini meseca februarja so se že začele izplačevati doklade upravičencem. Računati je, da bo v Ljubljanski pokrajini deležnih doklad okoli 11.000 družinskih članov, delavcev in nameščenec.

Prijave za družinske doklade bi se morale vložiti že do srede preteklega meseca, vendar pa mnogo delavcev in nameščenec še ni moglo dobiti potrebnih dokumentov. Mnogi so izgubili svoje dokumente in jih morajo sedaj iskati v prepisu po raznih krajih, kar je naravno zvezano s stroški, še bolj pa z zamudo časa, ker so pristojni župni uradi v velikem delu tudi izven meja naše pokrajine. Prijav je bilo doslej vloženih že okoli 10.000, vendar je pričakovati, da bo po družinskih poglavarjih vloženih še nekaj tisoč prijav. Pristojni organi za socialno zavarovanje so doslej izdali že nad 6000 odlokov o priznanju družinskih doklad. Le majhno število prijav je bilo odbitih, ker so manjkali zakoniti razlogi za priznanje doklad.

Blagajna za družinske doklade je doslej izplačala vsem upravičencem, ki so v redu predložili dokumente in katerim so bili izdani odloki o priznanju družinskih doklad, že družinske doklade za meseca december in januar, sredi tega meseca pa je začela izplačevati tudi že doklade za februar in marec in računati je, da bo že prihodnji meseci prišla blagajna na tekoče, da bo lahko izplačevala doklade mesečno in sicer v teku naslednjega meseca za nazaj.

Družinske doklade pomenijo znaten prispevek k družinskemu proračunu in prihajajo zlasti prav družinam s številnimi otroki. Saj pomenijo pri delavcih in nameščenih plačah tudi dejansko povziranje prejemkov, tako da se družina lažje preživlja. So pa tudi socialno pravičnejše, ker ne upoštevajo kot plačo samo delovnega donosa delavca, temveč tudi breme, ki je delavcu in nameščenec družina, če je le količnik bolj številna.

Računati je, da bo že v kratkem poslovanje blagajne za družinske doklade popolnoma v teku in da bodo delavci ter nameščenec v najkrajšem času dobivali vsak mesec svoje družinske doklade, kar jim bo omogočilo dostojnejše in lažje vzdrževanje družine.

Predpisi o proizvodnji semena pridelkov, katerih oddaja je obvezna

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbu.

Člen 1. Tiste množice pridelkov, katerih oddaja je obvezna, ki se pa okostopijo, da bi se uporabile za seme, se oproščajo oddajne obveznosti.

Člen 2. Oprostitev od oddajne obveznosti teh pridelkov dovoljuje Pokrajinski prehranjevalni zavod na prošnjo, ki jo mora vložiti preko kmetijskega oddelka Visokega komisariata upravljatelj kmetijskega gospodarstva pridelovalca in v kateri je treba določeno navesti kraj proizvodnje, vrsto, podvrsto in količino, ki naj se določi kot semenski pridelek.

Člen 3. Seme pridelkov, katerih oddaja je obvezna, smejo odbirati in z njim trgovati samo tisti, ki jih v to pooblasti Pokrajinski prehranjevalni zavod sporazumno s kmetijskim oddelkom Visokega komisariata.

V prošnji iz prednjega člena 2. se mora tudi navesti, ali odbere seme in ga razprodaja pridelujoče kmetijsko gospodarstvo samo, ki more v takem primeru dobiti predpisano pooblastitev, če ima potrebno tehnično opremo.

Člen 4. Za odbero semena in trgovino z njim pooblaščenec tvrdke morajo voditi splošno dopolnjevanje posebne prejemne in oddajne vpisnice, ki jih poprej vidira Pokrajinski prehranjevalni zavod. Odbrano seme se mora pro-

Oddelek italijanske fašistične mladine, ki se junaško bojuje v Severni Afriki.

Rimsko pismo:

Kolosej

Vespazijan, debeli dobrodušni cesar iz rodu Flavijev, je leta 72 po Kr. pričel Rimljanom, ki so vedno kličali po »panes et circenses«, po hrani in zabavi, zidati amfiteater, ki pa ga je dokončal njegov sin Tit leta 80 po Kr. Za težakca dela pri gradnji so bili uporabljeni judovski ujetniki, ki jih je privedel s seboj po zavzetju Jeruzalema. Z golimi rokami so morali premikati in dvigati ogromne kamnite kvadre; na desetstisoče jih je v nečloveških naporih poginilo.

Ko je ogromna stavba bila končana je v treh vrstah po 80 obokov v štirih visokih nadstropjih obdajalo areno. Dolžina koloseja znaša 188 m, širina 156 m, višina 48 m in obod 524 m. Hkrati je lahko 90.000 gledalcev prisostvovalo igram. — Ime kolosej je stavba brčias dobila zaradi bližine velikega kamnitega kipa (kolosa) Nenrona, čigar vrtovi in ribniki, pripadajoči bližnji njegovi »zlati palači« (domus aurea) so se na tem kraju razprostirali.

Kolosej je brez dvoma najpomembnejša in poleg Karakalovih term tudi največja razvalina starega Rima. Skoraj ni strani v zgodovini Rima, ki ne bi bila oec ali manj zvezana s kolosejem, ki je postal simbol mesta in njegove zgodovine. Ze v VIII. stoletju je sv. Breda Castiljvji vzklikal: »Dokler bo stal kolosej, bo stal tudi Rim; ko pa bo padel kolosej, se bo porušil tudi Rim. Toda, ko bo konec Rima, bo tudi konec sveta.«

V čudoviti simetriji in lepoti se dvigajo nadstropja, prepletena in povezana z grškimi stebri! Nad prvimi notranjimi oboki so bili sedeži cesarjev in senatorjev; v drugi vrsti so bili patriciji, ki so v belih togah prisostvovali igram; tretje nadstropje je bilo za navadno ljudstvo in četrto najvišje, za vojake in mornarje, ki so ob vročih ali deževnih dnevih s plahami pokrili celo gledališče.

Rimljani so sicer poznali grške igre, toda v cesarski dobi so ugajale le še gladiatorске igre (munera gladiatoria). — Divje zveri, ki so jih imeli v velikih podzemskih prostorih pod grčim Celijem, na katerem stoji sedaj bazilika sv. Janeza in Pavla, so napadale ljudi, moč tigra in leva se je merila z močjo gladiatorjev. Kri je tekla v potokih, zveri so tulile od besa in grgrale v smrtnem boju. To je bila godba za ušesa gledalcev in voj kadec se krvi nasladi za njihove čute. Bila je to trda in neusmiljena doba, ko človek ni imel nobene usmiljenja za mučeno živaljo. Zgodovinar (Dionizij Kasij) pripoveduje, da so kolosej odprli, ko je bil dovršen, z igrami, ki so trajale 100 dni, pri čemer je poginilo 9000 zveri in 3000 gladiatorjev. Čim več krvi je občinstvo gledalo, tem bolj živješe, tem strastnejše je postajalo. Brciki z zverinami so morali stremeti, da so živali čim bolj razdražili in jih razbesneli, ne da bi njihovo smrt preveč pospešili. Konec je moral biti kar moč razburljiv in krvav. Občinstvo je hotelo, da boritelji pokažejo

dajati po pogojih, ki jih določi Pokrajinski prehranjevalni zavod v Ljubljani sporazumno s kmetijskim oddelkom Visokega komisariata.

Člen 5. Glede na višje stroške gojitve semena določi Visoki komisariat vsako leto najvišjo mejo pribitka na osnovne cene, določene za take pridelke, katerega morajo plačati kmetijskemu gospodarstvu-pridelovalcu tvrdke, ki so pooblašene za odbero semena in za trgovanje z njim.

Člen 6. Člen 6. naredbe z dne 12. avgusta 1941-XIX št. 85 se razveljavlja.

Člen 7. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo, če ni dejanje huje kaznivno, po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do dveh mesecev.

Poleg tega se lahko začasno ali trajno odvzame obrtna pravica in tudi odredi zaplomba proizvodov.

Drobne gospodarske

Iz trgovinskega registra. Vpisani sta bili tvrdki: Valentin Cefuta, trgovina z lesom in kurivom na debelo v Dol. Logatcu 5, in Karel Ham, trgovina z lesom na debelo, uvoz in izvoz lesa, Ljubljana. — Zaradi opustitve in prenosa poslova na centralo se izbriše podružnica v Belgradu tvrdke Standard, stroji in orodje, družba z om zavezo.

Union, hotelska in stavbinska d. d. v Ljubljani izkazuje za lansko leto pri glavnici 1.95 milij. lir (1940 5.12 milij. din) in bilančni vsoti 2.62 (7.3) znaša bruttotočnos 0.53 milij. lir (1940 1.14 milij. din) in čisti dobiček 0.107 (0.178). Dividenda znaša 4 odstotke.

Hrvatska banka v Zagrebu, pri kateri je udeležen italijanski kapital, izkazuje za lansko leto čistega dobička pri glavnici 20 milij. 414.044 kun. Konec leta 1941 so znašale njene vloge na knjižice in tek, račune 342.4, rezerve 7.2, takoj vnovčljive terjatve 222.5 in državni papirji 50 milij. kun.

Obvezno pitanje svinj v Srbiji. Uvedeno je obvezno pitanje svinj v Srbiji. Centrala za živino je pooblašena določiti za vsako občino število in dan oddaje pitanih svinj. Rejci dobe za vsakega prašiča in dobo pitanja 400 kg koruze. Centrala bo po možnosti tudi dala prašiče za rejo. Pitani prašiči, katere je oddati, morajo imeti težo najmanj 150 kg.

Javna dela v Bolgariji. Bolgarsko ministrstvo za javna dela je odredilo za tekoče leto 1.215 milijonov levov za zgradbo cest in mostov.

pogum, prisotnost duha in premišljenost v napadu. To so bile tudi najznačilnejše poteze značaja, ki jih je stari Rimljan kot osvovalec narodov kazal. Nad barbare ni prihajal kot roparska, gozdna žival, ampak je postopal smotrno, po premišljenem načrtu, ekrbno izrabljajoč napake, ki jih je delal nasprotnik. Kot razumejši jih je znal ukloniti svoji politični volji. Tako so Rimljani postali učitelji umetnosti, vladati državo in narode. Atila in Džingiskan nista mogla nikdar svojim osvoviteljem dati tiste trajnosti in notranje moči, kakor legije, ki so korakale pod Cezarjem in Trajanom.

Kri živali pa je navadno zadostovala le za dopoldanske igre. Popoldan so morali nastopiti gladiatorji, izvežbani in poklicni borilci, ki so se paroma, pa tudi v večjih skupinah borili med seboj za življenje. Ob lepih popoldnevih najdete v koloseju zgovorne in spretnke cicerone, ki skupinam vernih poslušalcev tako nazorno razlagajo nekdanje dogodke v areni, da jim razplamte domišljijo tako, da za njimi ponavljajo gibe rok z iztignjenim palcem navzdol ali navzgor. Gladiatorji so prikrali s strunnim vojaškim korakom v areno in ob cesarjevi tribuni z dvignjeno roko pozdravili navzočega vladarja: Ave, Caesar Imperator, mori, turi te salutanti! (Pozdravljen, cesar, v smrti idi te pozdravljajo!). Po končanih bojih so spravljali iz arene mrtva trupla pri vratih ki so se imenoval »vrata boginje smrti«. Krvavo areno so hitro posuli z novim peskom. Včasih so pa prostor napolnili z vodo in so se pred gledalci odigravale pomorske bitke.

Konstantin in njegovi nasledniki so ekušali odpraviti gladiatorске borbe, toda Rimljani, ki so se nanje navadili, spetke niso hoteli o tem nič slišati. V početku V. stoletja je prišel z vzhoda me. nih, po imenu Telemah, ki je nekega dne planil v kolosejevo areno in se vrzel med boreče se gladiatorje. S povzdignjenim glasom je rotli boritelje in publiko, naj prenehajo s strašnim, nečloveškim krvoprelitjem. Toda množica gledalcev je zdvijala proti njemu. Na mestu so ga pobili do smrti. Tako je postal mučenec za veliko stvar človeštva. Od tistega dne so prenehali gladiatorski boji v areni. Več stoletij kasneje so barbari, ki so se Rima polastili, ekušali zopet uvesti boje gladiatorjev, hoteč z njimi pridobiti prebivalstvo. Se iz 1. 1332 poročajo zgodovinarji o bikoborbi, pri kateri je rimeka mladina prelivala kri. Pa to so bili še poudini slučaji. Pozneje se je razvada prenesla v južno Italijo, kjer se je ohranila stoletja, dokler niso Španci pododvali rimljanske dediščine.

Za kristjane pa ima kolosej še čisto drugačen pomen. V prvih treh stoletjih je bil žrtvenik, kjer je tekla kri mučencev in so dečki in starci, mlade, niči in močje, dekleta in žene, bili metani pred divje zveri in umirali za svojo vero. Christianos ad leones! (Kristjane vržite levom!) je bil klic razdivjanih gledalcev, ki je po legendi pogosto odmeval po obširnem koloseju. Verjetno je bil v koloseju vržen pred leve antiohijski škof sv. Ignacij († 107) in zmet kakor žito od divjih zveri. Vsekarer je krščanska tradicija označila kolosej kot svetli prostor, namočen s krvjo mnogih mučencev. Sredi trinajstega stoletja so v areno postavili križ in uvrstili »ludi paschales«, pasionske igre, v katerih so se spominjali Gospodovega trpljenja. Stoletja je bil kolosej češčen kot svet prostor, posvečen spominu krščanskih mučencev. Na notranji strani ob areni je bilo 14 postaj križevga pota. Romarji, ki so od vseh strani Evrope prihajali v Rim, so v skupinah hodili opravljati z veliko pobožnostjo križev pot v kolosej, pri čemer so navadno bili tudi ver. eki nagovori. V petkih pa se je redno obhajal v njegovih križev pot kot javna pobožnost rimskega ljudstva, združena s pridigo in premišljevanjem Gospodovega trpljenja. Leta 1870. je bil križ odstranjen iz koloseja; pod Pijem XI. leta 1926 pa je bil znova vrnjen na svojo mesto.

Kolosej je bil pozidan, govorjeno po človeško, za večne čase. Toda po katastrofah, ki so zadevale Rim v erednjem veku, je tudi od koloseja ostalo le še okostje nekdanje lepote. Razdevale so ga strele in potres, pa tudi divje rastlinje, ki se je vgnezdilo v njegovih zidnih razpokah. V neki dobi, ko je primanjkovalo kovin, so pobrali iz zidovja vse bronaste vezi in sponke. Nastale so luknje in poslopje ni bilo več tako trdno. V srednjem veku so se v koloseju vgnezdili kakor postovke Frankopani, plemiška družina, ki je razpadajoči amfiteater spremenila v svojo rodbinsko trdnjavo. Pozneje je bil ta kraj zatocišče beračev in revežev iz bližnje in daljne okolice. Končno so za zidavo mestnih palač pričeli uporabljati krasni travertinski kamen, iz katerega je zgrajen kolosej. Bili so posebno Barberini, ki so zagrešili to barbarstvo nad kolo. sejem. V tej dobi je nastala znana zbadljivka: Quod non fecere Barbari, fecerunt Barberini. (Cesar niso storili barbari, so napravili Barberini). Toda če gledamo krasne palače, kakor so Cancellaria, najlepša palača Rima, Palazzo di Venezia ali Palazzo Farnese, za katere vse so v koloseju naložili kamenje kakor v kakem kamolomu, potem ob njihovi lepoti in ob spuščanju do mojstra Bramanteja, ki jih je gradil, lažje odpustimo kulturni greh, ki je bil storjen nad kolosejem. Kolosej je pa še kljub temu tudi danes po tolikih stoletjih ponos Rima in predmet občudovanja vsakega tujca.

Naročajte in čitajte »SLOVENCA«

Kako žive kartuzijani v samotnih celicah

Zgradbe samostana obsegajo v glavnem tri dele: zunanje zgradbe, cerkev s kapelnicami in celice za menihe z dolgimi hodniki, od katerih sta dva dolga po 160, dva pa po 130 metrov. Cerkev je zgrajena v romanskem slogu, prilagojena načinu gradnje kartuzijanskih cerkev. Sprednji del cerkve, v katerem stoji oltar, ki ga je dala izdelati iz francoske zgodovine znana markiza Pompadour, in ki so ga pregnali francoski kartuzijani prepeljali iz samostana Sélignac, je namenjen za menihe kartuzijane, drugi, zadnji del, ki ga od sprednjega loči pregraja in vrata s krasnimi rezbarijami je določen za brate laike. Okoli cerkve je 27 kapelic, v katerih kartuzijanski redovniki mašujejo, in katerih opremo so po večini pripeljali iz Francije. Samostanska cerkev je zvezana z že omenjenimi dolgimi hodniki z meniški celicami, ki jih je 31. V pravokotniku, ki ga tvorijo ti hodniki, in ki je zasajen s sadnim drevjem, je v sredini majhno kartuzijansko pokopališče. Zunanje zgradbe obsegajo stanovanja za goste in brate laike, ter gospodarska poslopja. Vse te zgradbe obdaja 2600 m dolg zid, za katerim se odigrava samostansko življenje kartuzijanskega reda.

Samostanska knjižnica

Kartuzijanski red je kontemplativen in red samotarjev, ki srečno združuje vse prednosti puščavnika s prednostmi, ki ga daje skupno redovno življenje. Ker je kartuzijan po svojem bistvu samotar, tudi v skupnem samostanu velik del svojega življenja preživi kot samotar v svoji celici, katere prag sme razen njega prestopiti le prior. Vsak kartuzijanski menih ima svojo enonadstropno hišico, v kateri preživi največji del svojega življenja. Poleg hišice ima majhen vrt, na katerem se z obdelovanjem gred in s sprehoj duševno odpočije. Vse meniške hišice in celice so med seboj povezane z dolgimi hodniki, ki vodijo do glavne cerkve in kapelic. V prvem nadstropju ima kartuzijan predstoba z malim oltarčkom Matere božje, pred katerim pokleka kadar se iz cerkve vrača v svojo celico. Druga soba je njegovo pravo svetišče, kjer živi samo s svojim Bogom noč in dan tesno zedinjen in v popolni samoti. V tej sobi ima menih svojo kapelico, ki jo imenuje oratorij, kjer sam opravlja svoje molitve, čim ga k njej pozove samostanski zvon. V tej sobi ima z zavoso ločeno spalnico s preprosto posteljo. Ostali prostor zavzema pisalna miza, za katero bere in študira, pri oknu pa ima mizico, kjer obeduje. V pritličju celice je delavnica, v kateri se kartuzijan bavi z ročnim delom, prostor za drva, ki si jih menih sam žaga, in hodnik, na katerem se more ob deževnem vremenu sprehoditi. Tik vrat v celico je v zidu linica, skozi katero mu kartuzijanski brat prinaša hrano, ki v glavnem obstoja iz sočivja, rib, kruha in sira. Mesa in masti kartuzijan nikdar in pod nobenim pogojem ne uživa.

Od nočnega počitka se kartuzijan dvigne zjutraj ob pol šestih in nato sam opravi svojo jutranjo molitev, ki je skupna le ob nedeljah in praznikih. Po molitvi sledi premišljevanje, nato pa ob sedmih odidejo v cerkev, kjer najprej opravijo počastitev presv. Zakramenta, nato pa pojejo litanije Vseh svetnikov in prisostvujejo konventni sv. maši, ki je vedno peta, nikdar pa petja ne spremljajo orgle. Po tej konventni maši se vsak menih sam opravi sv. mašo v kapelici, nakar se vrne v svojo celico, kjer se posveti duhovnemu branju in študiju. Ob desetih ga zvon pozove h kratki molitvi, ki ji sledi ročno delo v delavnici ali na vrtu. Ob enajstih ga zvon kliče k molitvi, potem pa sledi obed, ki ga kartuzijan ob delavnih zaužije sam v svoji celici. Le ob nedeljah in praznikih obedujejo menihi v skupni obednici, kjer pa nikdar ne govorijo, niti ob največjih praznikih, marveč vedno eden od menihov bere iz sv. pisma ali iz cerkvenih očetov. Te dni se morejo po obedu nekaj časa skupno sprehajati in pogovarjati. Enkrat na teden je menihom dovoljen tudi skupni, več ur trajajoči sprehod v bližnji okolici. Le ob

spremljajo orgle. Po tej konventni maši se vsak menih sam opravi sv. mašo v kapelici, nakar se vrne v svojo celico, kjer se posveti duhovnemu branju in študiju. Ob desetih ga zvon pozove h kratki molitvi, ki ji sledi ročno delo v delavnici ali na vrtu. Ob enajstih ga zvon kliče k molitvi, potem pa sledi obed, ki ga kartuzijan ob delavnih zaužije sam v svoji celici. Le ob nedeljah in praznikih obedujejo menihi v skupni obednici, kjer pa nikdar ne govorijo, niti ob največjih praznikih, marveč vedno eden od menihov bere iz sv. pisma ali iz cerkvenih očetov. Te dni se morejo po obedu nekaj časa skupno sprehajati in pogovarjati. Enkrat na teden je menihom dovoljen tudi skupni, več ur trajajoči sprehod v bližnji okolici. Le ob

Ljubljankam najbolj priljubljeni poklic

V Ljubljani hodi v službo vsak dan nad 3000 ženskih pisarniških moči

Ljubljana je v resnici uradniško mesto. To kaže že enostaven pregled prebivalstva. Vsak bo to lahko razumel, če upošteva, da v Ljubljani prav za prav nimajo obsežnih in številnih industrij, tako da lahko rečemo, da je industrija v ljubljanskem mestu razmeroma slabo zastopana. Nasprotno pa je Ljubljana kot prestolnica pokrajine središče uradov, pa naj bodo to državni, pokrajinski ali zasebni. V vseh uradih pa si ne moremo misliti vsakdanjega dela in pisarniških poslov brez tistih moči, ki sede dan za dnem za pisalnimi stroji in ki upravljajo marsikaj res duhamorno, težko in naporno delo pisanja na stroj. Dopisovanje med uradi in tudi dopisovanje med posameznimi podjetji je danes v veliki večini opravljeno z dopisi na pisalni stroj. Kdo to dela?

Statistike, ki jih imajo Pokrajinska delavska zveza, trgovska bolnišnica blagajna Trgovskega podpornega društva in društva Merkur sicer ne vodijo posebnih pregledov za pisarniške moči, pač pa podrobne statistike o zaposlitvi v posameznih strokah. Iz njih lahko razberemo, upoštevaje ženske pisarniške moči v državnih in pokrajinskih uradih, da sedi v Ljubljani za pisalnimi stroji v najrazličnejših uradih nekaj nad 3000 gospodinjstev, ki jim njihovo službeno delo v glavnem poteka le za stroji. V primeri z vsemi drugimi poklici, katerim se ženska lahko posveti, je pisarniški poklic v Ljubljani med ženskami najbolj močno zastopan. Seveda ne mislimo s tem na osnovni poklic, za katerim teži večina, gospodinjstvo v krogu domače družine. Ta posel niti ne moremo imenovati pravi poklic, saj ga vsaka smatra kot nekako dolžnost. Nemalo jih je takih, ki čez dan sede po pisarnah in vendar doma pomagajo materam ali pa gospodinjam same sebi. Nihče ne ve in ne pozna žrtev, ki so za to potrebne in le malokdo jih pravilno ceni. To velja tembolj, ker pri površnem pogledu na vsakdanje delo pisarniške moči tako radi pozabljamo, da je to delo skrajno naporno, čeprav je treba le sedeti za strojem.

Kar pogledjmo, kje povsod najdemo zastopnice ženskega spola ob pisalnih strojih! Največ, okrog osemsto, jih hodi v državne in pokrajinske urade, kjer jim dan za dnem prihaja pod roko delo, ki ga vse tako dobro poznajo in se ga tudi vedno sproti bolje. Imenuje se: čistopis. Kdor ne ve, kako duhamoren je ta posel, mu prav gotovo ne da prave cene. Marsikdo si misli: Saj to vse skupaj ni nič, kar navadno dobesedno prepisovanje! To je mehanično delo, še misliti ni treba zraven, človek se skoraj odpočije. Da, toda samo skoraj. Treba je loviti besedo za besedo iz najrazličnejših rokopisov, ki so včasih že bolj podobni hieroglifom kakor pa pošteni latinici. Treba je paziti, da se ne izpuusti in po naključju ne izgubi nobena beseda, treba je paziti, da je oblika akta taka, kakor to določajo pravila. Eno uro ali dve uri takega dela, to že še gre. Toda tako delo ves dan, dan za dnem, mesec za mesecem, pa človeka ubija mnogo bolj kakor si more to misliti tisti, ki morda nad služajno napako v prepisu godrnja in jezika ter stresa svojo nejevoljo nad pisarniško močjo, ki po njegovem mnenju krasno shaja in živi ob pisalnem stroju.

Druga najmočnejša skupina ženskih pisarniških moči je zaposlena v trgovskih podjetjih. Tam je, hvala Bogu, nekoliko manj čistopisov. Delo ni tako monotono in ves čas enako. Poživljajo ga v prvi vrsti številke. Včasih se trgovski pisarniški moči kar megli pred očmi od samih števil. Izkaže se, da je to poživilo še bolj moreče in naporno kakor pa prepisovanje. Vendar ni vedno tako in različno delo vsaj nekoliko olajša brenkanje po pisalnem stroju. Nekoliko bolje se godi pisarniškim močem, zaposlenim v industrijskih podjetjih. Tu je delo res bolj pestro in marsikdaj tudi še bolj samostojno. Velik del ženskih pisarniških moči je zaposlen dalje pri zastopnikih svobodnih poklicev. Najbolj samostojno in pestro delo med temi imajo prav gotovo pisarniške moči v odvetniških pisarnah. Marsikje je že postala dolgoletna pisarniška moč skoraj pravi koncipient. To se pozna tudi pri njenem delu in pri zaupanju, ki ga uživa. Par besed zadošča, pa že sama napravi akt ali potrebno rešitev, odnosno spis. Vprašanje zase so plače ženskih pisarniških moči. V splošnem so dokaj skromne in tudi dolgoletno delo marsikdaj ne zajamči primernih pre-

teh prilikah se smejo kartuzijani pogovarjati, ves ostali čas pa preživi menih v popolnem molku. Po obedu ima kartuzijan odmor, med katerim pa nikakor ne sme leči, kar je dovoljeno le proti posebnemu dovoljenju v slučaju bolezni. Po odmoru je študij sv. pisma, statutov in bogoslovja, ob dveh pa se prične zopet ročno delo. Ob pol treh ga zvon pokliče zopet h kratki molitvi, četrte ure nato pa se odpro vrata vseh samostanskih celic in beli menihi hite po dolgih samostanskih hodnikih v cerkev k večernicam. Po večernicah se vračajo v svoje celice, kjer ob štirih zaužijejo skromno večerjo. Ob pol šestih opravijo večerno molitev, okoli sedmih pa že ležejo k počitku, da so spočiti, ko jih budičec ponoči zbudi in kliče k najlepši pobožnosti, ki jo premore kartuzijansko samostansko življenje, k nočni službi božji.

Jemkov. V trgovskih in industrijskih podjetjih se ceni delo večletnih zvestih pisarniških moči še najbolj in tam so plače večinoma tolikšne, da gospodinje z veseljem opravljajo težko in naporno delo. Tako so glede na dohodke pisarniške moči trgovskih in industrijskih podjetij na prvem mestu in je zato želja vseh, ki sede za pisalnimi stroji, da bi se jim kakor koli odprla pot v to panogo. Seveda, želja je mnogo, toda izvoljenih je le malo.

Če govorimo o pisarniškem delu, ki ga opravljajo ženske moči po pisarnah, kjer so napram moškim v ogromni večini, saj po približni cenitvi lahko računamo, da odgovarja v Ljubljani 3000 ženskim pisarniškim močem komaj 300 moških, ki dan za dnem sede za pisalnimi stroji, pozabljamo kaj radi, da način dela v veliki meri zavisi tudi od stroja. Pri tem bi marsikatera vedela povedati lepe zgodbe. Ne smemo namreč misliti, da stoji v vseh pisarnah samo lepi in novi stroji. Koliko je še pravih predpotopnih zverin, na katerih se piše čisto drugače, kakor na pisalne stroje sedanje časa. Le malo je strojev, ki bi bili brez napak. Pri vseh drugih je treba paziti in pisati tako, da se pogreške stroja in njegove slabosti ne vidijo. Izgovor, da je stroj slab namreč nikjer ne velja in vedno pada senca le na pisarniško moč. Koliko jeze in koliko živcev gre samo na račun pisalnih strojev! Toda kaj hočemo, tudi to je treba potrpeti v tem poklicu, ki nudi sicer ne obilen, a vendarle tako potreben košček kruha.

Naročajte »Slovenca«!

Vsak dan en vagon pomaranč v Ljubljani

Ljubljana, aprila.

Sezona pomaranč v Ljubljani je zdaj v polnem teku, enako seveda tudi sezona limon. Na ljubljanski trg prihaja iz južnih pokrajin Italije res samo prvovrstno blago, po katerem se gajo ljubljanki in zelo velikem obsegu, saj v resnici zdaj drugega sadja sploh še ni na trgu in bomo morali še nekoliko počakati, da pridejo k nam z juga tudi prve češnje, marelice in pa zgodnje hruške. Do domačega sadja pa bomo še dolgo čakali. Pomaranče in limone dajejo človeškemu telesu prav toliko vitaminov in naravnih sokov, kakor domače zrelo jensko sadje, če ne še več. Pomaranče pa vsebujejo povrh tega še mnogo sladkorja, poleg drugih koristnih snovi. Cena v Ljubljani je še kar zmerna, po 8 lir kilogram, tako da velja povprečno srednje debela pomaranča dobro liro.

Poročali smo že, da je Ljubljana v belem tednu, to je v tednu po velikih noči, nakupila kakih deset vagonov pomaranč ter da je samo v enem tednu izdala zanje kakšnih 700.000 lir.

Družina Järvinenov – vzor športnega udejstvovanja

Za finski šport je zelo zaslužna ena sama družina, o kateri poročajo, da bo kmalu poslavlja 50letni jubilej družinskega mednarodnega športnega udejstvovanja. To so Järvineni. Oče Werner Järvinen ima že 55 let, vendar še rad prime za kopje in ga požene do 40 m daleč. Na olimpijadi v Atenah l. 1896. je dosegel prvo finko zmago v metanju kopja. Od takrat naprej se zdi, da imajo Finci monopol na svetovne rekorde te vrste.

Oče Järvinen ima tri sinove, ki potrjujejo pravilo, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Najstarejši sin Kale skače v daljino okrog 7 m, kopje meče 60 m daleč, razen tega pa je prvak Finske v dviganju uteži. Še to moramo dodati, da zelo rad suva kroglo, ki je za orjaškega Kaleja le igrača, ki jo požene 15, pa tudi 16 m daleč.

Ko se je oče Järvinen vrnil z olimpijade v Atenah, se mu je rodil drugi sin. V spomin

Vabilo sv. očeta

19. aprila tega meseca je objavil vaticanski list »Osservatore Romano« pismo svetega očeta Pija XII. kardinalu državnemu tajniku, ki r svetli oče vabi vse vernike, zlasti pa nedolžne otroke, k molitvam za mir v bližajočem se mesecu maju.

V tem pismu sporoča poglavar Cerkve, da ga sedanja krvava borba silno žalosti, da pa se ne zadovolji samo s tem, ko išče in opozarja na najboljše pot, kako doseči resničen mir in tisto ureditev, ki bo slonela na krščanskih načelih. On dviga tudi svoj molitve k Bogu, istočasno pa vzpodbuja vse vernike po vsem svetu, da se združijo z njim v molitvah.

Zlasti pa želi, da se ustvari v mesecu maju prava križarska vojska molitev. Predvsem nedolžni otroci, ki so božjemu Zveličarju radi svoje nedolžnosti najdražji, naj se udeležijo te vojske. Mesec maj je posvečen Mariji, ki je Božja in naša mati. Ni mogoče, da bi ona odbila naše vroče prošnje, zlasti prošnje nedolžnih src. Vsi vemo, da je Kristus gospodar vesolja, vladar vladarjev in da ima v svojih rokah usodo narodov in posameznikov. Vsi pa vemo tudi, koliko premore pri njem prošnja njegove Matere. Če je Kristus prvi čudež naredil na prošnjo svoje Matere, če nam jo je s križa zapustil kot našo Mater, in če so se v toku stotletij naši dedje in pradedje vedno uspešno k njej zatekali, zakaj ne bi tudi mi sebe in svojih zaupali njej danes, ko nas stiska gorje? Kakor je vse stvarstvo na mig pokorno večnemu Vladarju, tako moremo v rovat, da božji Sin ne preze nobene priprošnje svoje ljubljene Matere.

Naj se torej zatekajo k njej vsi z živo vero in gorečo ljubeznijo. Naj ji ne nudijo samo svojih prošenj, marveč naj ji darujejo tudi spokerna in dobrodušna dejanja, ki naj zadostujejo tolikim žalitvam božje pravičnosti.

Z molitvami in dobrimi deli in s pomočjo priprošnje božje Matere moremo doseči od Očeta usmiljenja in od darovalca nebeskih darov tisti mir, ki si ga vroče želimo in za njim vzdihujemo: resnični, trdni in vztrajni mir, ki ga navdihujejo načela pravičnosti in ljubezni.

Naj se torej verniki, zlasti nedolžni otroci, ne utrudijo s ponižnim in skesanim srcem prositi božjega Zveličarja in njegovo najsvetejšo Mater, da pride luč in pomoč z neba nam, ki držimo za krmilo svete ladje v času, ko po nebu in morju divja smrtonosna vihar, da ne zmanjka revcem in lačnim potrebna hrana za dušo in telo, da pregnanci spet zadobe svoj dom, da ranjenci in bolniki dobe zdravlje, jetniki pa svobodo. In končno, da se človeške strasti podredijo razumu, da zavlada urejena pravičnost in ljubezen do Boga in do bližnjega, tako v zasebnem kakor v javnem življenju, da zavlada dino resnični, krščanski mir.

Kupčija s pomarančami pa še vedno cvete in jih ljudje vedno več kupujejo.

Veletrci računajo, da uvozijo vsak dan v Ljubljano povprečno najmanj en vagon pomaranč, ki gredo vse takoj v denar. Pomaranče prihajajo v Ljubljano po večini s Sicilije. So to pomaranče z rumenim mesom, pa tudi take z živorečim, ki so baje še bolj sladke, kakor rumene, vsaj tako trdijo prodajalci. Toda rumene imajo pred rdečimi eno prednost: vzdrže dalj časa. V Ljubljano prihaja prvovrstno blago skrovnito zavito v zabojih, drugovrstno blago pa kar naloženo v vagonu. Toda tudi drugovrstno blago po kakovosti ne zaostaja dosti. Zaradi trenutne izvrstne kupčije s pomarančami so nekateri manjši trgovci in branjeve na trgu sploh prepustili kupčiji z zelenjavo drugim, sami pa prodajajo izključno le pomaranče. Moremo mirne duše reči, da izda Ljubljana skoraj vsak dan kakih 80.000 lir za pomaranče, kar se pravi, da izda povprečno vsak ljubljanki povprečno 80 centezimov dnevno za to okusno, sladko južno sadje.

Na prvo zmago na klasičnih tleh mu je dal ime Ahiles. Razume se, da je tudi Ahiles velik športnik. Na olimpijadi v Amsterdamu je bil drugi v desetboju. Dosegel je 8255 točk!

Največje slave je bil deležen najmlajši sin Mati. Tega je veselilo le kopje. Vedno je sanjal le o tem, da bi si priboril zlato olimpijsko kolajno, s kakršno se je ponahal oče. Našim bralcem bo vsekakor še znano, da Matijev trud ni bil zaman. Mati je postavil svetovni rekord v metanju kopja (76.66 m), priboril pa si je tudi olimpijsko prvenstvo Pač edinstven slučaj, da nosita oče in sin zlato odlikovanje za isto športno panogo.

Finci so na družino Järvinenov upravičeno ponosni. Ko so se vračali z olimpijade v Los Angelesu, so ugotovili, da so si priborili trije bratje Järvineni več točk, kot vsi ostali finski tekmovalci skupaj.

ve v vlogi Marinke. Sicer smo letos v isti vlogi videli vsaj dve, če že ne tri pevke, ki se vsaka po svoje to vlogo od raznih strani prikazale in osvetlile; vendar pomeni nastop Polajnarjeve novo pridobitev. Z njeno zunanjo pojavo kar moč odgovarja pojmu, ki si ga poslušalec, ko je videl razne interpretacije te vloge, o Marinki ustvari. Če je bila v drugih nastopih podčrtana ena ali druga značilnost kmečkega dekleta in njenega ljubezenskega doživljanja, bi pri Polajnarjevi omenil zlasti njeno naravno in neprilipno igranje. Morda je ta poteza v življenju preprostega dekleta, ki mu je tuja vsaka narejenost in afektirana izumetničenost, še ena najznačilnejših. Z dobro igro je po Polajnarjevo združila tudi lepo petje. Če so ji bile še pred nedolгим časom zaupane le manjše vloge, lahko danes rečemo, da je glasovno dosegla najtežjim partijam. Ne v tem smislu, kot bi razvoj ne bil več mogoč: v njenih letih noben umetnik ne more reči, da je dosegel vrhunec ustvarjanja. Pač pa ima Polajnarjeva že zdaj vse potrebne pogoje, da stopi v vrste vodilnih sopranistinj v ljubljanski Operi. — Poleg nje je v isti operi nastopila tudi Bogdana Stritarjeva v vlogi Ljudmile. B. Stritarjeva je prav porabna pevka simpatičnega glasu in mirnega, uravnovešenega nastopa. Sicer v Operi še ne nastopa dolgo, vendar so poslušalci postali nanjo pozorni, kar naj ji bo vzpodbuda k nadaljnjemu delu in snovanju. — Zaradi popolnosti omenim še Barbičev, ki je prevzela v isti operi vlogo Esmeralde in jo v dojem okviru lepo rešila. M. T.

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska Opera:

»Faust«, »Prodana nevesta«

Izredno veliko število predstav, ki jih je dosegla Gounodjeva opera »Faust« drugod in v lanskim sezoni tudi pri nas, kaže na njeno nenavadno priljubljenost pri opnem občinstvu. Zanimanje zanjo se v ljubljanski Operi tudi letos ni prav nič zmanjšalo, saj so predstave, ki so jih v Operi do zdaj dali, bile skoraj do malega vse razprodane. Saj pa ima ta opera tudi vse lastnosti, ki mikajo navadnega obisovalca gledališča prav tako kot glasbenika. Dejanje samo, sicer le v glavnih obrisih posnetek Goethejevega »Fausta«, vsebuje toliko fantastičnega kot tudi resničnega in človeško zgrabljivega, da gledalec ne more ostati do njega ravnodušen. Tudi glasba sama je vse nekaj drugega kakor pa poslušalcu znana »Gounodjeva« tolikokrat prepevana, pa ravno tolikokrat prerokana, nekoliko osladna »Ave Marija«. Tudi v »Faustu« je Gounod vseskozi romantičen: mehak, občutljiv, zlasti pri mehkih dušah uspeha si svest glasbenik; je pa tudi toliko umetnika, da pri tem, ko nosi svoje srce na dlani, skoraj nikjer ne postane odbijajoče sladk; še vedno je ujam, ko poslušalec pričakuje, da bo zdrsnil s svoje ravne poti. Konč-

no je tudi zunanja oprema opere toliko učinkovita, da uspeh ne more izostati.

Fausta je pel Franc. Igralsko je dobro pogodil razočaranega in zagrenjenega starca kot tudi mladega ljubimca v njegovi prešerni razigranosti in trpki nesreči. Pevsko se je dobro prilagodil vsakokratni situaciji; dramatične momente je izrazno primerno podčrtal; vendar se mi zdi, da je ponekod to dramatičnost prenesel tudi na mehka lirična mesta, ki bi jim mirna, gladko tekoča kantilena lepše pristajala. Zelo dober Mefisto je bil Popov. V igri in v petju je izvrstno rešil vlogo zlega duha, ki vsaki kapljici sreče in veselja vedno pravočasno primeša kupo gorja in razočaranja. Popovu se pozna razgledanost v svetu in neka širokopoteznost v nastopu; morda ima pred očmi tudi kako idealno kreacijo te vloge; menda jo je tudi šaljapin pristeval med svoje najpriljubljenejšje vloge. Edino, kar je motilo, je bila na nekaterih mestih vokalizacija, ki je, hoteč doseči večji pevski učinek, zahajala v maniro. To bi kazalo izboljšati. Vidalijeva je zadelala vse razvojne stopnje mladega dekleta-Margareto povsem ustrezno odpepla. Pravilno ta, ki stoji na razpotju dveh ljubezenskih poti, pa se odloči za tisto, na katero jo vabi srce, kjer jo pa čakajo usodopolni zapletljaji, ki jo za trenutek zlomijo, a jo tudi pripeljejo na pot očiščenja in odrešenja. Njenega brata Valentina je pel Janko. Glasovno je bil videti to pot manj disonanten kot navadno (edim po predstavi za red A), dasi je sicer svojo vlogo lepo izoblikoval. Krajša vloga Marte je bila

poverjena Golobovi. Študenta Siebla je igrala Polajnarjeva. Njeno petje je bilo zelo dobro, v igri je pa tudi po najboljših močeh skušala dati dokaj vidni vlogi študenta moški značaj. Omenim še Dolničarja v vlogi Wagnerja, ki se je z ostalimi ujel v lepo celoto.

Dirigent in režiser sta bila ista kot pri lanskim uprizoritvi: Žebre in Debevec. Prvi je Gounodjevo glasbo izdelal v skladateljevem stilu občuteno, privlačno in z iskrenim doživljem. Debevec je pa tudi množične scene z lahko roko zapletal in razvozlaval, da ni bilo opaziti kakih zastojev ali pa natpanosti. Zbore je dobro izuril Simoniti, vendar se zbor pri predstavi, ki sem jo podpisani slišal, v začetku II. dejanja kar ni mogel znajti; naslednji prizori so bili boljši. Plese, pri katerih je sodelovalo šest solo-plesalcev in ves baletni zbor, je dovršeno naštudiral inž. Golovin. Posebno spretnost je pokazal v scenah, kjer glasba sama nudi koreografu manj opore v ritmičnem pogledu in je slednji navezan na simboličen izraz. Tudi scena je bila dobra in v IV. dejanju kar monumentalna. Po vsem tem se bo tudi »Faust« uvrstil med tiste predstave ljubljanske Opere, ki so za občinstvo posebno privlačne.

»Prodana nevesta« je od vseh letošnjih opernih predstav doživela največ sprememb v zasedbi vlog. Nekaj sprememb je bilo omenjenih že v enem prejšnjih dopisov. Danes pa moram zabeležiti predvsem nastop Polajnarje-

Droblne novice

Koledar

Četrtek, 23. aprila: Vojteh (Adalbert), škof in mučenec; Gerard, škof; Ahilej, mučenec; Egidij Asiški, spoznavalec.

Lunina sprememba: prvi krajec ob 19.10. Herschel napoveduje mokrotno vreme.

Petek, 24. aprila: Jurij, mučenec; Fidel Sigmariški, mučenec; Bona, devica; Doda, devica; Egbert, spoznavalec.

Preureditev dijaških domov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednje naredbe:

Clen 1. Dijaški domovi »Akademski dom« (Miklošičeva cesta 5), »Oraznov dijaški dom« (Wolfova 12), »Jegličev akademski dom« (Novi trg 4), »Akademski kolegije« (Kolodvorska 23), »Cirilov akadem. dom« (Strelška 12) in »Dom visokošolke« (Gradišče 14) se postavljajo pod nadzorstvo Visokega komisarja, ki ga izvršuje po zaupniku »Vseučiliškega društva v Ljubljani« iz navedbe z dne 30. oktobra 1940-XX št. 136.

Clen 2. Odposlanec za nadzorovanje dijaških domov iz prednjega člena sme sprožati, preklicati in spreminjati odredbe njih vodilnih organov, katere je treba torej vse predložiti njemu v odobritev.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli.

»Hermes« in »Sloga« vključena v železničarski Dopolavoro

Clen 1. »Hermes«, športni klub železničarjev Ljubljanske pokrajine, in »Sloga«, glasbeno društvo železničarjev Ljubljanske pokrajine, se izročata v upravo Dopolavora železničarjev pokrajine.

Clen 2. Združbi iz prednjega člena bosta športni odsek in kulturni odsek Dopolavora železničarjev Ljubljanske pokrajine, ki jima določijo poslovnik in skrbijo za njun razvoj.

Clen 3. Imovina obeh združb jima je pridržana za prvotne namene.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli.

Osebnosti

Promocija. V sredo, 23. aprila, je bila na ljubljanski univerzi promovirana za doktorico prava gđ. Sonja Kukovec iz Ljubljane. Čestitamo!

Apanaža vojvodinje d'Aosta. V Uradnem listu Kraljevine Italije je izšla Kraljeva naredba, ki določa, da se vdovi po princu Amadeju Savojskem vojvodi Aosta prireditelj Anni Francoski vojvodinji Aosta nadaljuje izplačevanje apanaže enega milijona lir, ki se bo izplačevala po dvanajstih letih za vsak mesec naprej v roke zaupnika, ki ga bo v ta namen določila vojvodinja Ana Aosta.

Ali ste že naročili Mohorjeve knjige? Naročnike se sprejemamo. Za 15 lir bodo dobili tri povestne knjige in koledar. Priglasite se v svojih poverjenstvih ali v knjigarni Mohorjeve družbe na Miklošičevi cesti 19, telefon 49.51. Tiskali bomo samo za prijavljene naročnike, zato pohitite!

Se vedno hladno vreme. V torek se je dnevna temperatura dvignila razmeroma visoko. Dosegla je za to popoldne res tople +17.8°C. Bilo je za to popoldne res tople in brezvetrno. Ponoči pa se je vreme spremenilo in proti jutru je lahko deževalo. Padlo je do 0.7 mm dežja. Po planinah je zapadel sneg — novineček. Jutro v sredo je bilo hladno. Na Barju zjutraj nizka megla. Najnižja jutranja temperatura je bila +6.5°C. Barometer je padel na 759.3 mm.

Centralna kurjava v starih rimskih hišah. Pred 1700 leti so bile ob jezerih in Salzkammergutu cele naselbine rimskih vil, ki so jih zadnji čas odkopali in odkrili mnoge zanimivosti o stari rimski stanovanjski kulturi. V dveh takih naselbinah na severnem in južnem koncu Halstattskega jezera so odkrili kulturne kanale, v katerih so našli še pepel iz tistih časov. Odkrili so tudi cevovode za topli zrak, napeljavne ob steneh med okroglimi opekami. Cevovode so imenovali »tubule«. Natančno preiskava je ugotovila, da so v teh starih rimskih hišah imeli podtalno kurjavo, kjer so segrevali zrak in ga nato po cevovodih odvajali v stanovanjske prostore.

Kaznovani člani stranke. Tajnik stranke je odredil, da se odvzame članska izkaznica fašistični stranke Nedyju Perierju Camillu, tajniku neke sindikalne organizacije, ker je verjel v gorivi. Izkaznica se odvzame tudi trgovcu Vitaliju Josipu, ki je na skrivaj trgoval s premoženjem in drvmi. Na nedolocen čas je bil suspendiran Braga Ezio, ki je bil podpredsednik sindikata in se je pregrešil proti kristnim svojega sindikata ter proti ministrskemu odlokom. Enaka kazen je doletela Catania Umberto, ki je kršil odredbe o gorivu in kurjavi. Obenem so vsi imenovani izgubili vse funkcije, ki so jih imeli v fašističnih organizacijah.

Za večji pridelek bombaža. Drž. oblasti so dale podrobna navodila, da bi se v mejah možnosti povečala saditev bombaža, zlasti v južni Italiji in na Siciliji. Prefekt v Katanziju je odredil, da se mora povečati obseg zemljišča, na katerem se bo zasadila ta prevažna kultura, obenem pa se mora povečati tudi površina zemljišča, na katerem bodo posejali žito. Vsa zemljišča, ki ni godna za sejanje žita ali za druge kulture zavoljo neugodnih podnebni razmer, bo uporabljena za saditev bombaža. Prav tako bodo v ta namen izrabili tudi velike dele pašnikov in travnikov. Kdor se ne bi držal odredb, bo kaznovan s 3000 lirami za vsak neoddelan hektar zemlje. Obenem je bila odposlana v te kraje večja skupina tehničnih strokovnjakov, da bo ljudem na razpolago s potrebnimi navetili, da bi se nova kultura čim bolj uveljavila in bi imeli pridelovalci kakor tudi država čim večje koristi.

V Švici so zmanjšali obrok mesa. Zvezni prehranjevalni urad v Švici je sklenil od 1. junija naprej zmanjšati obrok mesa za polovico. Vsak bo dobil na mesec 1 kilogram mesa. V nadomestilo za to pa bodo zvišali količino sira.

Izpred sodišča. Mali kazenski senat v Ljubljani je v torek obravnaval neke tatvine. Prva razprava je bila preložena. Pri drugi razpravi je šlo za tatvino hlobov, ki so bili lani konec marca ukradeni posestniku, Ivanu Robežniku v njegovem gozdu ob Čurnovcu v Mestnem logu. Tat je posekal 4 lepe, mlade hrastove hlobo. Istemu posestniku je bil lani junija iz hleva odpeljan 3800 lir vreden konj. Obeh teh tatvin je bil obto-

žen neki Lojze Z. Pred senatom je obtoženec tajil. Zaradi tatvine konja je bil Z. obsojen na 6 mesecev strogega zapora, zaradi tatvine hlobov pa oproščen.

Vlom. V noči od 20. na 21. aprila 1942 je bilo vlomljeno v trgovino Severja Franca v St. Juriju pri Grosupljem. Pokradeno je bilo več kosov moškega blaga, kloba, flanele, moških srajc, trikotaže ter več svilnenih nogavic, več vrst strojnega sukanca itd. za 24.489 lir. Možno je, da bodo tatovi to blago prodajali, zato prosimo, da se vsak tak slučaj prijavi na karabinjerski postaji ali prizadetemu proti nagradi.

Ljubljana

Predavanje v nemški akademiji

V okvirju predavanj nemške akademije v Ljubljani je imel v torek predavanje lektor dr. Drüner o »Bistvu pojma ver sacrum«. Predavatelj je predavanje navezal na Uhlándovo pesem »Ver sacrum«, ki je spesnena poveličevanju novi pomladi, zgrajeni na heroizmu padlih za veličino domovine, v pogledu na zgodovinsko ustvarjanje velikega rimskega cesarstva nemške narodnosti. Tako ver sacrum da se probuja tudi sedaj na razvalinah subjektivizma in individualizma, ki nujno vodita v propad državnosti. V Uhlándovi pesmi se junaki vsi bleste v smrti. In tu je sedaj dr. Drüner zastavil prgblem predavanja ter v globokih in izredno duhovitih razlagalnjah podal bistvo tega heroizma: svetlobe, v kateri zažari mrtni junak. Smrt junakov v grških dramah ali germanskih epih ni propad junakov, temveč po občutju največja nagrada v svetli smrti. Smrt je največje plačilo, v katerem tak junak žrtve dobi svojo duhovno osvoboditev, herojski žar. Grški duh in germanski sta si v tem enaka. Bogovi in junaki so se po smrti preselili na nebo kot bleščeče zvezde — od tod imena zvezd! —, katerih blesek je del njihovega zagrobnega življenja. Bogovi, kralji, junaki in svetniki so vsi obdani z žarom »svete pomladie, človek pa samo v trenutkih izredne notranje napetosti. Sicer pa žare samo otroci kmalu po rojstvu in ljudje pred smrtjo: kajti rojstvo in smrt sta istega izvora. V samozrtvovanju življenja je neka religija, je to heroizem, ki napoveduje novo »sveto pomladi«. Na posameznih zgledih iz Uhlánd, Mörike, Hölderlina, Eichendorfa, posebno pa Rilkeja, je predavatelj nato pokazal, kako pesniki občutijo veličino tega heroizma. Za najmočnejši zgled pa je predavatelj dramatično prebral odlomek iz Rilkejeve povesti o Kornetu Rilkeju, njegovem predniku, ki se je ves predal dolžnosti ter je z zastavo na čelu oddelka pridrl med sovražne vrste, kjer je našel herojsko smrt v žaru stotine sabelj. Tako obliko je dobil ta pravi heroizem pri modernem pisatelju, kakor samo še pri Beethovnovi Eroici. V zaključnih besedah naveže zopet na sedanji čas novega heroizma in žrtvovanja, ustvarjanja nove skupnosti v smislu Uhlándove pesmi. — Po predavanju, ki je bilo deležno velikega odobravanja, se je lektor dr. Drüner poslovil od poslušalcev, ker odhaja na fronto, da tudi sam s svojo žrtvijo sodeluje pri tej »novi pomladi«. Obenem z zahvalo vsem je slavil lepo Ljubljano ter izrazil svoje mnenje, da je Ljubljana edinstveno mesto na svetu, kjer se stekajo tri kulture — slovanska — germanska in romanska ter da je njena bodočnost v plemenitem tekmovanju teh treh kultur med seboj.

I Sprejemanje radijskih sprejemnikov bodo komisije začele nadaljevati spet današnji četrtek, 23. t. m. ob 8 zjutraj v II. nadstropju stare kurkerne na Poljanskem nasipu št. 40. Tisti, ki jim je Kr. kvestura že sporočila, da morajo dati svoj radijski aparat mestni občini v shrambo, naj svoj aparat takoj prinese v storo cukrarno. Pa tudi tisti, ki še nimajo rešitve na Kr. kvesturi vložene prošnje, naj ne odlašajo na zadnji dan ter hite z oddajo aparatov, saj bodo dobili svoj aparat takoj nazaj, kadar bodo predložili komisiji dovoljenje Kr. kvesture za radijski prejemnik in pa potrdilo mestne občine, da so aparat že oddali. Spet pa moramo opominjati vse lastnike aparatov, naj ne odlašajo z oddajo do zadnjega dne, ker so sami odgovorni za natančno izpolnjevanje odredbe o oddaji radijskih sprejemnikov. Komisije za sprejem aparatov v shrambo poslujejo v stari cukrarni vsak dan brez odmora od 8 zjutraj do 20 zvečer, da pride vsakdo naglo na vrsto.

I Misijonska prireditve za otroke, ki jo prireja Družba za širjenje vere, bo v franciskanski dvorani v nedeljo, 26. aprila popoldne ob pol 11 in popoldne ob petih in ne ob štirih, kakor je bilo javljeno prej. Prosimo vse, ki se nameravajo prireditve udeležiti in nanjo povabiti svojo mladino, da vzamejo to spremembo blagohotno na znanje. Za prireditve vlada veliko zanimanje ne samo med našimi najmlajšimi, ampak tudi med odraslimi misijonskimi prijatelji. In res je udeležbo tudi tem priporočati: misijonska gorečnost mladine jih bo znova ogrela za velike ideale katolištva. Na sporedu je pozdravni nagovor p. Krizostoma Sekovaniča, nato nam bodo mladi fantiči zaigrali igro »Ljčkovice sanje«, potem bodo deklice v prizoru »Naše male modrujejo« kramljale o Baragu, katerega bodo proslavile tudi s simboličnim nastopom »Apostol Baragac«, prirejenim na besedilo p. Krizostoma in glasbo Fr. Kimovca, končno bodo pa spet nastopili fantje z lepo igro iz prvih časov borbe proti poganstvu: »Sveti Tarcizij«. Priporočamo, da si nabavite vstopnice v predprijadi. Dobe se v trgovini Sfiligoy v Franciskanski ulici in so po 5, 3, 2 in 1 lro. — Družba za širjenje vere.

I Zaradi dodatnih živiliških nakaznic naj stranke ne prihajajo v mestni preskrbovalni urad, dokler merodajna oblast ne objavi novega seznama upravičencev. Zato torej mestni preskrbovalni urad opozarja ročne, težke in najtežje delavce, da bi sedaj s hojo v mestni preskrbovalni urad samo izgubljali svoj dragoceni čas.

I Mestni preskrbovalni urad bo zaradi snajenja uradnih prostorov v soboto in nedeljo 25. in 26. aprila t. l. posloval samo v najnujnejših primerih, zato naj pa tudi trgovci pridejo po blago že v petek 24. t. m.

I Živilski trg. V sredo, 22. t. m., je bil živilski trg še precej živahen in založen bogato z razno zelenjavo. Prav ob robu prvega otoka so bile na prodaj pomaranče, poleg tega nekaj pinache in nekaj zabojev domačih jabolk, ki so bila po 7 lir kg. Drugi otok, ki je v glavnem določen za razno zelenjavo, je bil skoraj popolnoma zaseden s pro-

NOVOST ZE IZŠLO

dajalkami. Trnovčanke in Krakovčanke so pripeljale mnogo zelenjave. Na izbiro je bilo veliko lepega, očistnega motovilca, raznega radiča. Tudi regrat je šel v dober kup. Bil pa je res lep in izbran regrat, ki hrani v sebi mnogo vitaminov in je zelo zdrava zelenjava. Na izbiro so bile razne sadike, tako paprika, mnogo paradižnikov, različna solata itd. Ljudje tudi radi segajo po različnem cvetju in vrtnih rožah. Cvetjače je bilo razmeroma malo na prodaj. Trg je skoraj zabasan s pomarančami, katerih dovoz iz Italije je bil ta teden prav znaten. Še kmalu niso ljubljanske gospodinje tako rade kupovale tega južnega sadja, ko letos. Cenijo, da je bilo to pomlad v Ljubljano pripeljeno za najmanj okoli 50 vagonov pomaranč, kar pomenja do 500.000 kg pomaranč.

I Lehar: »Indija Koromandija«. Opereta za velike in male. Opozarjamo na petkovo popoldansko predstavo, ki bo ob 15 po zelo znižanih cenah od 12 lir navzdol. Vesela zgodba o dveh mladih lenutih in njihovih dogodivščinah v deželi požeruhov.

I Naval na anagrafski urad. Pred časom se je v dolga leta zapuščenemu trgovsko hišo na Mestnem trgu vselil anagrafski urad, ki je za stranke nameščen v obsejnih pritličnih prostorih, v višjih nadstropjih pa so nameščene razne kartoteke in arhivi. Zaposlenih je mnogo uradnic, ki imajo zelo veliko posla s strankami. Pri šestih okencih uradnice sprejemajo razne prijave in prošnje strank. Že 14 dni je na urad velikanski naval, tako da je moral človek čakati po nekaj ur, da je prišel na vrsto. Umestno je bilo opozorilo urada na občinstvo, da naj nekoliko počaka z raznimi prošnjami itd. Dnevno je prihajalo v urad do 200 in še več strank.

I Čevljarske barake so se umaknile z živilskega trga. Stalni prodajalci čevljev na živilskem trgu za Mahrovo hišo so že odstranili lesene barake, v katerih so doslej prodajali čevlje, samo priznajo in dobro ročno delo. Sedaj postavljajo vsak dan sproti prenosne sejmarske stojnice, ki jih ob eni popoldne odstranijo, tako da je živilski trg res prazen. Moti le še nekaj majhnih barak, ki pa bodo tudi v kratkem izginile, ko se uredijo prodajni prostori v obeh stebriščih med mesarskimi tržnicami.

I Stebrišče ob Ljubljanici bo imelo lepo ograjo. Te dni so začeli ob stebrišču nasproti Kresji postavljati lepo ograjo nad oboki, pod katerimi bo čez stopnišče na trimostju dostop do podzemskih ribarnic. Med stebri postavljajo učinkovite trebušaste balustre, ki so po svoji izdelavi enaki balustrom, ki so bili postavljeni za ograjo v obeh stebriščih med mesarskimi tržnicami. Dela za dokončno ureditev stebrišča sedaj hitro napredujejo in bomo v nekaj tednih imeli stebrišče že popolnoma urejeno, s čimer bo vsa okolica tržnic dobila neprimerno lepše lice.

I Valjanje šubičve in podaljšanje Muzejske ulice lepo napreduje. Široko šubičvo ulico že dolgo časa valjajo s težkimi parnimi valjarji in so sedaj čistiše zvaljali že toliko, da mnogi pešci kar sami od sebe hodijo s Kongresnega trga po tej bližnji na cesto Viktorja Emanuela. Hitro napredujejo tudi dela za ureditev podaljšane Muzejske ulice ob novem bloku Pokojniškega zavoda. Ponekod znatno nasuti cestni nasip so že zvaljali in parni valjar sedaj tlačijo gramozno podlago, iz katere bo napravljeno utrjeno čistiše. V kratkem bo Muzejska ulica urejena že toliko, da bo lahko izročena prometu.

I Čistiše pred tržnicami utrjujejo. Ko so bile odprte nove mesarske tržnice, se je takoj izkazala potreba, da se uredi tudi čistiše pred njimi. Včeraj so pričeli mestni delavci odvisno zemljo odvažati, čistiše samo pa tlačiti z velikim mestnim parnim valjarjem. Ko bo to delo urejeno, bodo čistiše seveda še posuli z gramozom in zopet potlačili. Že sedaj mnogi ljudje ob popoldnevih radi uporabljajo očistični prostor pred tržnicami za udobno sprehajališče. Drevored je, odkar so ga oklestili, res sončen in prijeten.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Četrtek, 23. aprila ob 17.30: »Vdova Roščica«. Red. Premierski. — Petek, 24. aprila ob 15: »Boter Andraž«. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Opera: Četrtek, 23. aprila ob 17: »Orfej in Evridika«. Red. Četrtek. — Petek, 24. aprila ob 15: »Indija Koromandija«. Mladinska opereta. Izven. Zelo znižane cene.

RADIO. Četrtek, 23. aprila: 7.30 Poročila v slovensčini — 7.45 Pesmi in napetiv, v odmoru (8) napoved časa — 8.15 Poročila v italijansčini — 12.15 Koncert violinista Karla Saneina (pri klavirju L. M. Škerjane) — 12.40 Karakteristična italijanska skupina, vodi dirigent Prat — 13. Napoved časa, poročila v italijansčini — 13.15 Poročila v hrvaščini, poročila v italijansčini — 13.45 Poročila v slovensčini — 14. Poročila v italijansčini — 14.30 Radijski orkester vodi dirigent D. M. Sijance, planska glasba — 14. Poročila v italijansčini — 14.15 Simfonični vokalni koncert vodi dirigent La Rosa Parodi — 14.45 Poročila v slovensčini — 17.15 Koncert pianistke Lelije Roberto — 17.45 Koncert tenorista G. Ugoletija — 19. Govorimo italijansko, prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovensčini — 19.45 Ljubka glasba — 20. Napoved časa, poročila v italijansčini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini — 20.30 Pesmi vojne časa — 20.40 Prenos iz gledališča v Firenzi: Rossini: Seviljski brivci v odmoru: predavanje v slovensčini — 22.45 Poročila v italijansčini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 44, mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4 in mr. Ustvar, Selenbugova ul. 7.

Iz Novega mesta

Jurjev sejm. V torek je bil v Novem mestu tradicionalni epomladanski sejm, ki novi ime po sv. Juriju. Sejm za govejo živino, prašiče in konje je bil kar dobro obiskan in založen z kupim blagom pri cenah, ki so v sedanjem času običajne.

Smrt najstarejše Novomeščanke. V nedeljo zjutraj je v Novem mestu umrla Marija Pustova, ki je bila najstarejša oseba v novomeški župniji. Rojena je bila 31. oktobra 1848 v župniji Trebnje in je torej dočkala več kakor 93 let. Pot za kruhom je pokojnico v mladih letih vodila po raznih deželah nekdanje avstrijske monarhije, kjer se je naučila raznih tujih jezikov, ki jih še v visoki starosti ni pozabila. V svojih poznih letih se je naselila v Novem mestu v bližini kapiteljske cerkve, slednjijo pa je streho in kotiček našla v mestnem zavetišču, kjer jo je tudi obiskala smrt. Truplo najstarejše Novo-

meščanke so v torek na mestnem pokopališču položili k počitku. Naj počiva v miru!

Oprostina sodba. — V torek popoldne se je pred malim senatom novomeškega okrožnega sodišča zagovarjal 40 letni prekupčevalec Rista Paravina iz občine Trebnje, ki mu je obtožnica očitala, da je izvršil dve tatvini kokiši in tatvino prašiča. Rista je vsako krivdo odločno tajil. Zaslišane priče so ga obremenjevale, vendar se sodišče ni moglo prepričati o njegovi krivdi in ga je zato oprostilo.

S Spodnjega Stajerskega

Umrla je v Mariboru Marija Rupnik, vdova po sodnem oficijalu, stara 73 let.

Novi otroški vrtci na Spodnjem Stajerskem. Stajerska Domovinska zveza je k 65 že obstoječim otroškim vrtcem, odprla še 38 nadaljnjih otroških vrtcev, tako da znaša skupno število otroških vrtcev na Spodnjem Stajerskem 103, katere obiskuje po 60 do 80 otrok.

Nesreča pri igri. Na nekem travniku v Studencih pri Mariboru so se igrali napol dorasli dečki. Več izmed njih se je vadilo v metanju kroglice. Nesreča je hotela, da je kroglica priletela 16 letnemu strokovnemu učencu Antonu Bosne v glavo s tako silo, da se je Bosne ves krvav zgrudil na tla. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so ugotovili hude poškodbe na glavi.

Razne nezgode. V Gereči vasi pri Fali stanujoči delavec Anton Kalunder je padel na neki stavbi v Fali z odra in si zlomil levo roko nad komolcem. V neki mariborski pletilni tovarni je 17 letna delavka Terezija Kolbić padla in si zlomila desno nogo. Pri novi gradbi na Teznu pri Mariboru je bil zaposlen 39 letni delavec Evarist Orcani. Med delom mu je padel z višine štirih metrov težak hlobo na glavo ter mu zadal zevajočo rano. Poleg tega si je hudo pretresel možgane. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Iz Hrvatske

Proslava praznika ustanovitve Rima tudi v Zagrebu. Praznik ustanovitve Rima, praznik dela, so slovesno praznovali tudi v Zagrebu. Ob tej priliki objavlja hrvatsko časopisje tople pisane članke, v katerih poudarja sintezo zgodovinskih dogodkov v Italiji z delom, ki je temelj napredka in veličine sedanje močne hrvatske zaveznice.

Italijansko-hrvatska povezanost. Italijanski poslanik v Zagrebu Eksc. Casertano je obiskal hrvatskega korporacijskega ministra dr. Sušiča in mu izročil znesek sto tisoč kun, ki jih je poklonila velika italijanska industrijska družba AGIP v hrvatske dobrotne in socialne svrhe. Minister Sušič se je italijanskemu poslaniku tople zahvalil za plemenito darilo.

Poglavnik na razstavi nemške kiparske umetnosti. Prejšnjo soboto so v Zagrebu odprli razstavo nemške kiparske umetnosti. Poglavnik si je hotel razstavo ogledati še pred otvoritvijo ter je prišel v slikarsko galerijo že v petek in si je ogledal vse razstavljene umetnine. Povsod ga spremljal nemški poslanik von Kasche.

Uspeh prvega hrvatskega državnega posojila. Hrvatsko časopisje poroča, da je tudi vpisovanje druge izdaje blagajniških zapisov za prvo hrvatsko državno posojilo popolnoma uspelo. Za vpis druge izdaje blagajniških zapisov je bil določen znesek 930.755.000 kun, dejansko je pa bilo vpisanih 1.063.765.000 kun. Previšek vpisanih blagajniških zapisov v znesku 133.010.000 kun bo hrvatska drž. blagajna vrnila vpišnikom. S tem je vpisovanje blagajniških zapisov v znesku treh milijard kun v celoti pokrito.

Iz Srbije

Tudi Niš stopa na prste veržnikom. Politijska oblast v Nišu je v zadnjem času ugotovila, da so s trga pričele izginjati razne življenske potrebščine. Medtem ko jih meščanstvo na trgu ni moglo kupovati po uradno določenih cenah, so iste življenske potrebščine prodajali razni veržniki pod roko po znatno višjih cenah. Policija je zaradi tega poostrišla nadzorstvo nad prodajo živil ter je prišla tri-deset veržnikov. Najprej jih je denarno občutno kaznovala, zatem pa poslala v taborišče.

Sola za finančne kontrole v Belgradu. Na prizadevanje pomočnika erbskega finančnega ministra dr. Horvackega so pred enim mesecem odprli v Belgradu solo za finančne kontrole. Solo lahko obiskujejo pripravniki in podpredsedniki finančne kontrole s sedanjeja erbskega področja. Pouk traja tri mesece. Prvi tečaj obiskuje 70 finančnih kontrolorjev, ki imajo v šolskem zavodu tudi vsi osebno, brezplačno hrano in stanovanje. Solo ima za cilj usposobiti finančne kontrolorje za vestno izvrševanje strokovne službe in jih pripravljati za starejšinski kader.

Zadružništvo v valjevskem okraju. Pri izvajanju načrtnega poljedelskega gospodarstva igra v valjevskem okraju vidno vlogo tudi zadružništvo, ki se tudi v teh krajih lepo širi in razvija. Od raznih zadružnih organizacij delujejo v tem okraju predvsem poljedelska podružnica, živinorejska podružnica, čebelarska podružnica ter številne konzumne organizacije.

Srbska vlada je na predlog svojega finančnega ministra izdala uredbu o izplačevanju stanarine in drugih stroškov, ki so v zvezi z nastanjanjem nemških čet. Po tej uredbi izplačuje vse te stroške osrednja blagajna pri oddelku za državne dolgovce in državni kredit v finančnem ministristvu. Izplačilo računov se vrši v gotovini in bonih, ki jih bo finančni minister izdal v skupni vrednosti 500 milijonov dinarjev. Boni bodo izdani v komadih po sto, petsto, tisoč, pet tisoč, deset tisoč, pedeset tisoč in sto tisoč dinarjev. Bone izplačuje v gotovini oddelek za državne dolgovce po nominalni vrednosti v roku desetih let. Izplačevati jih bo pa pričel s prihodnjim letom.

Nacionalni kurzi na Kolarčevem ljudskem večičilišču za srbsko srednješolsko mladino so popolnoma uspeli. Po praznikih je začela ista univerza prikazovati srednješolske razne kulturne filme.

Organi finančne kontrole v Srbiji vrše sedaj na meji samo carinsko službo. Obmejna služba, ki so jo do sedaj vršili organi finančne kontrole kot čuvarji demarkacijske črte, je sedaj prešla na srbsko državno stražo.

Nekaj za mlada srca

Strašit je hodil

Pred nekaj leti je v začetku vročega poletja zapustil stari vojaški zdravnik dr. Buitenzorg svojo malo podeželsko hišico na Javi, da bi v svoji nizozemski domovini preživel v miru še ostanek svojega življenja. Ker je bila hiša na Javi z vso opremo last države, ni vzel na ladjo s seboj ničesar drugega kakor skrinjico, ki je vsebovala prihranke njegove dvajsetletne službene dobe in pa svojega Béa, ptiča z otčija Tihega morja, ki se mu je perje lesketalo in je imel rumen kljun

in je znal bolje govoriti kot sleherna papiga. V poslednjih časih je bil Béa edini družabnik zdravnika, govoril in prepeval mu je in mu tako povsem nadomestil ljudi. Malajski uslužbenci so ostali na Javi, pripravljeni, da vstopijo v službo novega priselca. Naneslo je, da je doktor na ladji odprl svojo blaginico in kako se je zgostilo, ko je videl, da je bila — prazna! Bankovci in vrednostni papirji so bili brez sledu izginiti.

Čez več dni nato se je novi gospodar naselil v bivše zdravnikovo bivališče na Javi. To je bil visok častnik policijske čete. Prišel je bil v mraku z več zaboji in skrinjami in je jemal reči iz njih brez vsakršne pomoči služabnikov.

Šele drugi dan je sklical Malajce na verando. Povedal jim je, da upa, da mu bodo prav tako zvesto in vdano služili, kakor so služili njegovemu predniku, ki mu pa ni bilo dano uživati mirne dni počitka v domovini. Nekoč ponoči ga na parniku, ki se je peljal z njim domov, ni bilo moči najti. Brez dvoma je padel v morje in ga je smrt zalotila sredi hladnih valov.

Na obrazih domačinov se ni prav nič videlo, ali je novice o smrti njihovega bivšega gospoda napravila kaj vtisa ali ne. Molče so se priklonili in odšli na svoje delo, ko da bi se ne bilo prav nič zgodilo.

Nekega jutra, ko se je bil policijski polkovnik navsezgodaj odpeljal v mesto, je bil rjavi strežnik v kuhinji in je pomival posodo, ko se je nenadoma iz delavne sobe oglašil malce hripav glas dr. Buitenzorga, ki je razločno zaklical:

Na sliki so napake. Poiščite jih!

Zanimivosti iz stare Ljubljane

Karbonarji.

Legitimistični vladarji so odpravili Napoleoneve nove administrativne uredbe ter zopet zavladali absolutistično in nasilno. V Italiji pa so z vso gorečnostjo oznanjali narodnostno idejo kljub silnemu pritisku iz Avstrije, ki je preganjala liberalne ideje. Nacionalni Italijani so sovražili tujo vsiljeno vladno v Benečiji in Lombardiji ter snovali tajne družbe, katerih člani so se imenovali karbonarji, t. j. oglarji. Sanjali so o svobodi in ustavi, stremeli po zedinjenju Italije v zvezno republiko. Te tajne družbe so dobivale mnogo pristašev med nezadovoljnimi odpuščenimi vojniki prejšnje armade.

Avstrija je bila v neznanskih skrbih, da bi se to neutešno hrepenenje po svobodi in ustavi z vsemi revolucionarnimi pojavi ne preselilo tudi na njeno ozemlje. Zato je ukazal glasoviti dunajski policijski predsednik grof Sedlnitzky oblastem v naših krajih, naj strogo pazijo, da se po vzorcu italijanskih karbonarjev ne bi ustanovile tudi pri nas tajne družbe z enakimi cilji. Gubernij je poslal svarila »pred sploh škodljivimi vuki in sapelovanjem družbe imenovane karbonarji, ktrita je nekje na Laškem svojo spako poženjala.« Avstrija je imela na ljubljanskem Gradu zaprtih mnogo karbonarjev, med njimi nekaj časa tudi slovečega italijanskega pisatelja Silvija Pellica, katerega so pozneje odvedli v Spielberg pri Brnu.

A vse te stroge odredbe, vsi predpisi in cenzura niso nič izdale. Novim mislim in nazorom se ni dalo več zamašiti ust. Ljudje, ki so hodili v tužino, so jih prinašali domov, širile so se pa tudi potom prepovedanega tiska, katerega so tihotapili čez mejo. Taki liberalni ljudje so se kmalu čutili popolnoma varne med prebivalstvom. Konec leta 1821. je policijski predsednik Sedlnitzky prejel ovadbo, da se je tudi v naših krajih osno-

»Halo, fant, prinesi mi kavo in kozarec vode!« Ves prepaden od strahu je strežnik stekel proti sobi in jo sunkoma odprl. A soba je bila prazna.

Policijski polkovnik je zmajeval z glavo, ko mu je še ves trepetajoči strežnik povedal zvečer o tem dogodku. Oštel je fanta zaradi njegovega praznoverja in je s smehljajem dodal, da se mu je to le sanjalo, ko je spal, namesto da bi bil delal. Drugo jutro, ko so bili služabniki spet sami, se je vnovič odzval strahotni glas:

»Hasan, brž mi prinesi zajtrk, lačen sem!« To pot je dobil polkovnik ob svojem povratku domov vsega prepadenega služabnika, ki se je ves tresel in je odpovedal službo, češ da mu je nemogoče ostati v hiši, kjer straši. Da se je doktor vrnil, ker ne najde miru v morju, da hodi njegov duh okoli in da je nevarno motiti ga.

Tedaj pa je častnika minilo potrpljenje. Na hrulil je drgetajočega Hasana, češ, ali ima slabo vest, da se boji duha starega zdravnika? Če nima spritno rajnega ničesar na vesti, se mu tudi ni treba bati; če pa je storil svojemu prejšnjemu gospodarju kako krivico, pa mu tudi ne bo nič koristilo, saj mu bo duh povsod sledil, kamor koli bi šel. Sicer pa da je vse le sama domišljija in te dni bo ostal nalašč še sam doma, da se bo prepričal, koliko resnice je v teh govoricah.

Dva dni se ni ničesar zgodilo. A tretji dan, ko je polkovnik ležal na verandi in dajal Hasanu navodila za gospodinjstvo, so se začule iz sobe čudovite reči.

Slišati je bilo hrčenje in kašljanje, prav tako, kakor je imel navado bivši zdravnik. Dalje so se

Ko še ni bil urejen promet

»Njega dni« je bilo marsikaj narobe, da si kaj takega zdaj še misliti ne moremo. Na primer, ni bilo prav nič prijetno iti po hudem dežju po cestah celo večjih mest, saj niso bile ceste pri nas

skoraj nikjer tlakovane in treba je bilo broditi po lužah in skakati od kamna do kamna, ki so bili nalašč za to na cesti.

Krog leta 1300 niso mogli ljudje po dežju

priti drugače v cerkev, ko da so imeli hodulje ali pa so bile ceste potresene s slamo, ko da bi bilo mesto en sam hlev. Še v 16. stoletju je bilo v velikih mestih splošno v navadi, da so ljudje

Nekaj besed o negi zob

Od zob zavisijo večkrat zdravje, a tudi lepota kake osebe. Znano je, kako ljudje neradi gredo k zobozdravniku. Koliko primerov poznamo, ko ljudje čakajo, dokler ni prepozno ali dokler niso bolečine že kar neznosne. Starši se tudi ne zmenijo dosti, če otroka bolijo zobje. Dajo jim kako domače sredstvo zoper bolečine, vendar s tem zobje niso zavarovani.

Lepi, zdravi zobje so najlepši okras človeka, zlasti pa še ženske. Vse druge telesne napake je še moči popraviti z raznimi nado-

zasišale težke stopinje po podnicah. Kot okamenela sta oba prisluhnula. To je bil zares glas starega zdravnika, to je bila njegova nagla, neenakomerna hoja in zdelo se je, ko da bi bil čas stopil nazaj in da zdravnik spet hodi po stanovanju, ki ga je bil že zdavnaj zapustil.

Ko je polkovnik vstal in planil v hišo, ni bilo ničesar videti. Vse je bilo samotno in osamljeno kot zmeraj. Ko pa se je vrnil nazaj na verando, je kar osupnil.

Rjavi Hasan je klečal — njegov zverženi obraz je bil brezbarven in brezkrven, oči so se mu divje obračale in skozi stisnjene ustnice so prihajale zmedene besede, ki so spet in spet ponavljale, da bo denar prav rad povrnil, samo da mu duh ne bi storil nič zalega.

Policijski častnik ni dolgo pomišljal. Skesanega grešnika je pograbil za ovratnik in zavpil nanj, da naj prizna svoj zločin. Brez upiranja ga je grešnik odvedel k svojemu skrivališču in mu izročil denar in vrednostne papirje, ki jih je bil malo pred doktorjevim odhodom ukradel iz njegove skrinjice.

S prihodnjo ladjo je odšlo pismo na Nizozemsko, ki se je glasilo:

»Ljubi moj doktor, a prihodnjo denarno pošto boste dobili svojo lastnino nazaj. Sredstvo, ki ste ga bili predlagali, se je izvrstno obneslo in je bil to pač edini pripomoček za dognanje priznanja. Prijatelj Hasan, ki je krivec, že sedi za omrežjem in si seveda ni na jasnem, kako da smo ga dobili v roke.

Hkrati s tem pismom prispe tudi vaš Béa. Svoje plačilo v obliki riza in melon si je pošteno zaslužil. »Strašil« je tako imenitno, da je bil še mene skoraj premotil. Upam, da bo še enkrat srečno prestal pomorsko vožnjo.

Zdaj je Vaša hiša spet prosta za Vašega naslednika, jaz pa se vrnem na policijsko postajo. Pristrčno pozdravljeni in na svidenje v domovini! Vaš polkovnik R.»

hodili po cestah po hoduljah ali pa v visokih lesenih cokolah.

Cez Nürnberg, ki je bil brez dvoma eno največjih mest srednjega veka, se je kancelar cesarja

Karla IV. bridko pritoževal, češ da človek še na konju komaj pride dalje po cestah. In ko je Friderik III. prijezdil v mesto, se je njegov konj do trebuha pogrezal v blato in luže.

Za razsvetljavo cest se v srednjem veku sploh

ni nihče zmenil. Mesto je bilo ponoči zavito v večno temo in zlikovci so imeli tedaj v mestih lahko delo. Kdor je hodil ponoči po mestu, so mu morali z baklo svetiti.

Mali kavovec

Da bi si Nizozemci zagotovili trgovinske dohodke iz kolonije Surinam, so prepovedali izvažati kavovec, čeprav bi bile to še tako majhne rastlinice. Navzlic tej strogi prepovedi se je mlademu Francozu Elieuiu, ki se je l. 1720. mimo grede ustavil na severni obali Južne Amerike v nizozemski koloniji, posrečilo; da si je prilastil majhen kavovec in ga vtihotapil na ladjo za v Zahodno Indijo, kakor se nazivajo Antili med Severno in Južno Ameriko.

Spotoma je na ladji neznanško primanjkovalo vode, tako je dobil sleherni potnik le najmanjšo količino vode in nihče je ni smel več porabiti, kolikor jo je jutraj dobil.

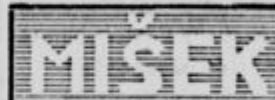
Elieuiu je to pomanjkanje vode zlasti hudo zadelo, saj je drevesce — kavovec — potrebovalo najmanj toliko vode kot on sam. Od te male ko-

ličine vode, ki jo je dobival zase, je zvesto dajal polovico drevescu. Ko je bilo vode vsak dan manjša mera, je imel Francoz zase samo po nekaj kapljice na dan, tako da bi bil skoraj od žeje umrl, a drevesce je srečno opravilo na otok Martinique.

Njegovo prizadevanje in premočanje je bilo bogato poplačano. Leta 1756 so z otoka Martiniquea izvozili že 18.000.000 funtov kave, kar je Nizozemce neznanško jezilo in jim ni slo v glavo, odkod bi bil kavovec prišel tja navzlic najstrožjim odredbam.

Z Martiniquea se je kavovec razširil nato po vsej Srednji Ameriki. L. 1725. je de la Motte-Aignan, guverner iz Cayenne, nasadil v tej deželi prve kavovce, ki si jih je bil pridobil na tihotapski način. L. 1730. so nastali prvi kavovi nasadi na Guadeloupeu in Jamaiki. V Costarico pa je prišel kavovec šele l. 1832., kamor ga je bil spravil neki nemški trgovec.

35

detektiv

Ukradeni lasje.

Nekega jutra je prišel Kužek zgodaj v urad. Na vsa usta se je režal.

»Hiihiihiihii! lepo so ga... hahaha!«

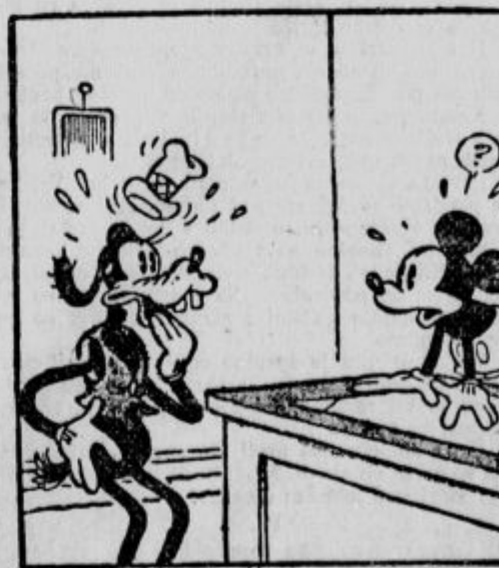
»Kaj se je zgodilo? Povej vendar!« je bil Mišek nestrpen.

»Ali poznaš Žaneta Skikija? Ali veš, kakšne lase je imel?« je s smehom govoril Kužek.

»Povej! Pojasni, kaj se je zgodilo?« je priganjal Mišek svojega družabnika.

Kužek se je še bolj režal. V pretrganih stavkih je skušal dopovedati Mišku, da so tatovi okradli Žanija. »Ukradli so mu tri majice, spodnje hlače in jopič,« je našteval Kužek. »In kaj so mu še ukradli, siroti? Ukradli so mu lase! Hahaha...« se je hihital Kužek.

»Ali si si oskrbel kakšne prstne od-tise ali kaj podobnega?« je poizvedoval Mišek.

»O, pretentana reč! Na to sem pa čisto pozabil. V smehu sem sploh pozabil, da sem detektiv,« je izgoltal Kužek.

(Nadaljevanje.)

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKET

RISAL F. GODEC

79.

V Mirkovi duši je zasvetila prejšnja ljubezen, da je rekel: »Ali mi moreš, Zalika, biti vdana kakor nekdanj?«

Deklici so zaigrale solze v očeh, ki so govorile več kot besede. Mirko prime Zaliko krog pasu, pogleda ji živo v solzne oči in reče: »Zalika, bodi moja ženica! Tu, v pričo matere in očeta, te prosim za roko!«

80.

Zalika se hitro odtrga Mirkovemu objemu, v katerem se je razjokala od sreče, in pristopi k očetu Serajniku. Goreče poljubi svojega dobrotnika in se mu zahvali za veliko srečo, da se bo smela imenovati njegova hči; starčku pa se zasvetijo pri tem od same radosti solze v očeh.

81.

Zalika se je nato obrnila k svojemu zaročencu, Serajniku pa je govoril: »To je najsrečnejši dan mojega življenja, kajti zdaj vem, da bo moj sin srečen mož in gospodar. Zalika mu bo pomagala v vseh stiskah in nadlogah, kakor pomaga meni moja žena. Danes se je izpolnila prisega, ki sem jo dal pred dvajsetimi leti njenemu očetu.«

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 19.30

Intimna ljubzenska drama mladega kiparja v čarobni okolici samotnega jezera

Vizija na jezeru

V glavnih vlogah: JAVOR PAL, KLARI TOLNAY, ELIS SIMOR

KINO MATICA - TEL. 22-41

Film neverjetnih ljubzenskih doživljajev

Vražja deklca

Meloy Douglas, Joan Blondell

KINO UNIOV - TEL. 22-21

Odlična muzikalna komedija G. V. Aleksandrova

Ves svel se smeje

V gl. vlogi: Utesov, Orlova in Strelkova

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Sport

Lestvica športa za ženske

Malo olimpijske zgodovine, iz katere so razvidni najprimernejši ženski športi

Dolga desetletja so se udeleževali v športu samo moški. Prevladovalo je mišljenje, da je ženski organizem nežnejši in da so tekme za ženske nekaj, kar ne odgovarja njihovi naravi. Še danes je vsakomur jasno, da obstaja velika razlika med ženskimi in moškimi športi. To čutijo tudi ženske same, ki prepuščajo izrazito borbene športe, kakor nogomet, boks, dviganje uteži in podobno le močnejšemu spolu.

Znano je, da so se starih olimpijskih iger udeleževali samo moški. Obstajajo sicer poročila, da so imele tudi »stare Grkinje« svoje igre, kaj točnejšega o teh igrah pa ne vemo. Medtem ko so se književniki klasične dobe navduševali za olimpijske zmagovalce, omenja le redkokateri telesovzgojno udeleževanje žensk. Tudi moderne olimpiade so bile v začetku brez ženske udeležbe. Prav polagoma pa je prodrla miselnost, da so nekateri športi tudi za ženske primerni. Ledino so orale igralke tenisa, ki so bile pripuščene že k drugi olimpiadi l. 1900 v Parizu. 8 let za tenisom je prišlo na vrsto streljanje z lokom, pozneje pa jahanje, drsanje in plavanje.

Sprejem posameznih disciplin ženskega športa v olimpijski spored je vsekakor zanimiv tudi e etališča, s katerega lahko presodimo, katere panoge so za ženske najprimernejše. Ni namreč slučajno, da so sprejeli tenis, drsanje in plavanje že pred svetovno vojno, lahko atletiko in orodno telovadbo pa 28 let

pozneje. Vrstni red športov, ki ga objavljamo v naslednjem, je obenem tudi precej zanesljiva lestvica primerne in manj primerne športne udeleževanja za ženske.

Posamezne panoge ženskega športa so bile sprejete v olimpijski spored po temle vrstnem redu: tenis na olimpiadi v Parizu l. 1900; streljanje z lokom, jahanje in umetno drsanje na olimpiadi v Londonu l. 1908; plavanje na olimpiadi v Stockholmu l. 1912; sabljanje na olimpiadi v Parizu l. 1924; lahka atletika, kosarka in orodna telovadba na olimpiadi v Amsterdamu l. 1928; tek na dresalkah na olimpiadi v Lake Placidu l. 1932;

smučanje na olimpiadi v Garmischu l. 1936. Glede smučanja moramo dodati, da so priredili prvo zimsko olimpiado šele l. 1924. V ostalem pa ne bi bilo posebne škode, če bi tekmovalce ženske le v športih, katere so sprejeli v olimpijski spored že pred svetovno vojno. V naprej ne moremo prerokovati, kako se bo razvijala lestvica ženskega športa; vsekakor pa je verjetno, da bodo to ali ono panogo, ki je za žensko naravo prenaporna, tudi črtali.

Na milanski nogometni tekmi, katero je gledalo čez 50.000 oseb, je padlo v blagajno 880.000 lir. Čitamo pa, da ob tej priliki niso dosegli rekorda v milanski nogometni areni. Še večje zanimanje kot v nedeljo za igro s Španci je bilo l. 1934 na semifinalni tekmi za svetovno prvenstvo z Avstrijo. Takratnega rekorda glede udeležbe doslej še niso dosegli.

Italijanski lahkootletci so postavili že na začetku letošnje sezone nekaj izvrstnih rezultatov. V metanju kladiva je dosegel znani Taddia 49,09 m. Consolini je vrgel disk 47,72 m. Caldana je skočil 7,03, Romeo pa je preskočil s palico 3,80 m.

Na Dunaju so dirkali v nedeljo na 110 km dolgi progi Dunaj—Eisenstadt—Dunaj. Dirka je bila tem bolj zanimiva, ker so startali najprej drugorazredni dirkalci, 20 minut za njimi izurjenější seniorji. Ujeli so jih že po 20 km vožnje. Zmagal je Anton Chylik v času 2 uri, 29 minut, 16,4 sek.

Šport prihodnje nedelje. V nedeljo bodo v Italiji, na Hrvaškem, Slovaškem in Madžarskem nadaljevali z državnim prvenstvom. V Italiji bo na vrsti 23. kolo. Trenutno so na vrhu Torino, Roma in Venezia, med katerimi znaša razlika le po eno točko. Lahkootletci bodo nadaljevali s teki čez drn in strn, veslači pa bodo imeli svojo prvo letošnjo tekmo na Dunaju. — V Celovcu bo velika boksarska prireditev za pokrajinsko prvenstvo amaterjev. Doselej je prijavljenih 50 tekmovalcev, med njimi tudi nekaj Jeseničanov. — V nedeljo ne bo nobene mednarodne nogometne tekme. Bo pa vsekakor potekla v znamenju priprav za veliko srečanje med Nemci in Madžari, ki bo 3. maja v Budimpešti.

Kupimo

Šampanjskih steklenic

samo čistih, kupim vsako količino ter plačam najvišjo ceno. Slapernik, Cesta 29. oktobra 19, dvorišče, tel. 36-83.

Pozor!

Zopet kupujem vse vrste vreče in odpadke (krojaške, volnene, šiviljske) in stare čunje po najvišji ceni. — Alojz Grebenc, Sv. Petra cesta 33, telef. 34-26.

Prodamo

Semenski oves

namizno koruzo, topinambur kot nadomestek krompirja, deteljno seme, travne mešanice, fižol za v stročju, grah, buče za krmo in jelo, nudi: Sever & Komp., Ljubljana.

Razprodajamo dalije

najlepših vrst, begonije, gladiole in druge cvetne gomolje. Zahtevajte cenik. Sever & Komp., Ljubljana.

Semena

domače črne detelje, banaske lucerne, grahove, trave, pese ter čebulčka dobite pri trdnici Fran Pogacnik v Ljubljani — Javna skladišča.

Denar

Brez skrbi

za Vaš denar in mirno boste spali, če posodite 100.000 na prvo mesto stanovanjske hiše v Ljubljani, ki je vredna 100.000. Ugodno obresti in mesečno odplačevanje. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica št. 12, d.

Obet

Vso kožuho vino

sprejem v shrambo čez poletje, kakor tudi vsa popravila po najnižji ceni. — Kožuho vino: Danilo Predalič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 18.

Razno

Premogovega ugaska

(leša) ima večjo količino tukajšnja tobačna tovarna, katerega brezplačno stavlja na razpolago interesentom.

Berite

Slovenca
in oglašujte v njem!

30 APRILE CHIUSURA IRREVOCABILE

30. APRILA NEPREKIDNO ZADNI DAN

Non procurarti il rimorso di avere rinunciato a tentare di diventare milionario per non rischiare 12 lire. Acquista un biglietto oggi stesso.

Pazi, da se ne boš kesal, ker nisi tvegal 12 lir, da bi postal milijonar. Še danes si kupi srečko.

Paul Heuzé:

19

Steklar iz Murana

zgodovinska povest.

Janez je vzel list. Le par besed je bilo na njem: *Pravičnost republike beneške.*

Spodaj so bili štirje podpisani in pečat iz rumenega voska s črko D. To je bilo vse.

Dož je vstal in se vrnil v svoje prostore. Tajniki pa so dali obema navodila in vsakemu po sto zlatih cekinov in poverno pismo od beneške banke.

Kmalu potem sta oba stopila v gondolo, ki je bila v službi senata. Ta ju je odpeljala proti celini v malo pristanišče svetega Julijana.

Prvi žarki dneva so vstajali na nebu. Velike sive plasti so se dvigale nad Lidom, kjer so zidali pomorske orožarne in so štrleli v dolgih vrstah jadrniki galej. Gondole so drsele po Velikem kanalu in se zrcalile v drobnih valovih. Tudi nekatera okna so se že odpirala... Na mostu Rialto so že oživele prodajalne. Čolni z razno zelenjavo so se prerivali mimo.

Veslar se jim je spretno ognil in izginil pod mostom na odprto morje. Zarelo je v jutranji zarji. Povsod je bil razlit občutek svežega miru, tišine, sladkosti in veselja...

Janez se je oziral proti Muranu. Veliki stebri dima so ga še objemali. Najgostejši in najstrašnejši pa je visel nad koncem otoka...

IV.

Na potu.

Kakšen je bil Janezov načrt?

Gotovo je bil bolj zapleten, nego oni, ki ga je zamislil Conegliano. Dasi ga je zasnoval le v nekaj trenutkih, ko se je z Andrejem Guisettijem vračal v gondoli, ga je pa mogel izpeljati le po ovinkih.

Rekel si je najprej: »Ker ne more nihče upogniti teh mož in Tulija ne bo prosta, dokler ne izvejo o smrti njenega očeta, potem je le žele, da izvejo čimprej. Dobro! Torej prva točka: Naj izve svet desetih prej ko mogoče o Gualterijevi smrti!«

Ob tej misli je nekoliko postal. Potem si je očitil: »Pa, ali sem jaz obsojen v to, da želim smrt očetu, čigar hčerko ljubim?«

To bi bilo strašno! Ta človek je storil zločin, resničen zločin. Tudi če bi človek sodil, da niso postavbe pravične, bi Gualterio vendar moral vedeti, kako takšen zločin kaznujejo. In to kazen je zaslužil! Da zaslužil! In vendar jaz, ki sem želel postati njegov sin, ne morem drugače, kakor da mu voščim: da bi se rešil!... Ta druga točka pa je v očitem nasprotju s prvo. Je kakšna srednja pot med obema? Poskusimo!

Nekaj se mu je razjasnilo v duši.

»Da, ampak: ali je potrebno, da izve svet desetih o Gualterijevi smrti? Saj vendar ni potrebno, da umre Gualterio zares; dosti je, če ogleduha izpovesta: »Ubila sva ga. V resnici pa sta ga pustila pri življenju.«

Bi bilo mogoče? Seveda bi bilo... Kako? Z denarjem? Kupiti ta dva moža? Ili z njima pod kakšno pretezo in jih na potu podkupiti?... Vsa stvar je bila preveč težavna: enega človeka je lahko podkupiti, ali dva!«

»Oh, ko bi bil le eden!« je mislil Janez.

»Kaj, če bi potoval jaz sam?... Da, tako je, pojdem! Da. Imel bom k sreči le enega tovariša in bi bilo prav čudno, če bi sam ne postal so-krivec... S kakšnimi sredstvi, bom še videl... Da, pojdem... Samo, če župan...«

Pa mu je vstal ta dvom v srečo:

»Ampak, ne, ne! Nasprotno: vsi ti bodo mislili, da se hočem maskevat. Saj že tako govorim, da Tulija ni mene vredna. Tako bodo še bolj potrjeni v veri, da hočem s tem kaznovati njega, ki

mi je podrl vse moje načrte. In kdo ve: še občudovali me bodo!«

Tudi v tem se Janez ni motil.

Da je dož izbral takega tovariša, ga je sicer nekoliko iznenadilo, pa si je rekel: Končno je še bolj tako, vsaj sumili ne bodo.

Načrt je bil torej izdelan tudi v vseh podrobnostih.

Najprej je treba, da bo izbran za morilec. Potem je treba na pot s tovarišem in ga podkupiti, da priznane Gualteriu. Poskrbeti mora, da se bo ubežnik obvezal za ceno življenja in prostosti, da spremeni svoje ime. Nato se vrne v Benetke in slovesno priseže, da se je pravica izvršila.

»Nihče ne bo dvomil o vašem sporočilu: Pri-sego zahtevajo od naju, ne dokazov. Tudi ni nič tvegano, ko sprejemo dejanje kot izvršeno, če pride resnica na dan!«

Spačen načrt seveda! Tudi vse polno zank je v njem. Pa Janez je bil odločen, da ga z božjo pomočjo tudi doseže.

Ko sta se ob zori izkrcala v pristanišču San Giuliano, sta si najprej preskrbela vse potrebno za na pot. Obklela sta potniško obleko: jopo iz usnja, velik plašč iz raševine in škornje z ostrogami. Potrebovala sta še dva dobra konja in dva ostrga meča. To dvojno najdeta v Padovi, kamor sta se pripeljala na kmečkem vozu.

Padova se je ravno vzbujala v prvih sončnih žarkih. Pri trgovcu z orožjem sta dvignila cel hrup, preden se je ta odločil, da vstane iz postelje. Nakup sta hitro izvršila. Lojze Zerlione je bil izkušen mož: odločen v svojih dejanjih je znal tudi premostiti vse težave. Ni še odbilo v zvoniku stolne cerkve sedmo uro, ko sta že šla iz mesta proti zapadu, jezdeci na najboljših konjih, ki so se mogli dobiti v Padovi. Pod plaščem pa sta skrivala kratke toledanske meče.

V mestu nista mogla dobiti še nikarih obvestil o ubežnikih. Bilo je še prezgodaj in večina ljudi je še spala.

»Pojdiva pa proti Veroni!« je rekel tovariš. »Ubežnika sta za cel dan na boljšem pred nama; gotovo sta se tudi dobro pripravila. Zato ne sme-va izgubljati časa!«

Beneška republika je imela takrat vsepovsod svoje ogleduhe. Sicer pa sta nosila izvrševalca pravice v svojem žepu denar, ki je spravlil v pogovor tudi bolj molčeče ljudi. Nista tako predirjala še dve uri poti, ko sta že vedela, da sta na dobri sledi. Dan prej sta šla tukaj mimo dva popotnika, ki sta po popisu izprašanih ljudi ob cesti sličila Gualteriu in njegovemu spremljevalcu Holandcu. Prvi je govoril v beneškem narčju, drugi pa je bil trgovec, ki je nerodno sedel na sedlu konja in je ves upehan stokal od hitre ježe. Oba sta kazala zelo trpke obraze.

»To kaže, da sva na dobrem sledu! Hitiva!«

Okoli poldne sta obstala v hlevu ob potu, v hitrici pokosila in stopila v Verono okoli dveh in pol. Obrnila sta se do stražnika, ki je stal ob vratih. Ta jima je povedal, da sta tujca prišla že prejšnji večer in spet odšla po poti, ki pelje v Brescijo.

»To je pa čudna reč,« je zamrmral Lojze. »Mislim sem, da bi morala iti proti Mantovi in od tam v smeri do Genove... Gresta morda skozi vojvodino milansko?... S kakšnim namenom vendar?«

Ni kazalo, da bi se obotavljala; šla sta hitro proti zahodu.

Po vaseh sta dobila dokaze, ki so razpršili vsak dvom. Ko sta postala okoli šestih v neki vasi blizu Gardskega jezera, sta izvedela od trgovca s vinjino, ki je puščal na glavnem trgu kri de-belemu prašču, da sta Gualterio in Holandec prebila prejšnjo noč ravno v njegovi hiši.